

Unios melding

for perioden 18. november 2015 til 15. november 2016

Unios melding

for perioden 18. november 2015 til 15. november 2016

Vedtatt av Unios representantskap 7. desember 2016.

FØREORD

Det har gått eit år sidan eg blei valt til Unio-leiar. Eg rekna med at oppgåvene ville bli både mange og mangfaldige. Slik har det også blitt, og eg har møtt nye arenaer og nye forventningar.

I fjor haust kom 30 000 flyktningar til Noreg i løpet av få månader. Unio engasjerte seg med mange forslag overfor styresmaktene. Det handla først og fremst om å få dei som er i mottak raskast mogleg inn i samfunns- og arbeidsliv.

Dette er døme på at fagforeiningsarbeid også er arbeid for andre, og at det samtidig skaper samhald og engasjement internt, og illustrerer også kor viktig koplinga mellom nasjonalt og internasjonalt arbeid kan vere.

På grunn av oljeprisfallet og den generelle økonomiske utviklinga, har vi hatt ei svakare reallønnsutvikling her til lands dei siste par åra enn det vi har vore vane med. Likevel har vi kome igjennom hovudtariffoppgjeret dette året – utan streik på eit einaste område. I kommunal sektor kom vi til og med i mål utan mekling. Gjennom mange oppgjer har Unio hamra og hamra på at utdanning må lønne seg betre. I år tok vi eit steg i rett retning, særleg i KS-området.

Pensjon var eit viktig tema i fleire av oppgjera også dette året. Terrenget er krevjande, ikkje minst for offentleg tenestepensjon, noko som blir forsterka av at regjeringa vil svekke forhandlingsretten. Vi visste at pensjonen ikkje var ferdigforhandla i 2009, men viktige verdiar blei vidareførte. Det trengst likevel justeringar, først og fremst for å handtere den tøffaste innsparinga i reforma: Levealdersjusteringa. Vi er budde til både samtalar og til reelle og likeverdige forhandlingar.

Dei omfattande reformene i offentleg sektor har prega arbeidet både i forbunda og i Unio. Særleg har det vore viktig å vere vaktbikkje både for medbestemmelse og involvering.

Utdanningspolitikk og forskingspolitikk er sentrale Unio-interesser. Dette er politikkområde som er sentrale for arbeidslivspolitikken, og for velferd og verdiskaping. Difor har Unio gjennom dette året vore involvert i prosessen med å utvikle ein nasjonal kompetansestrategi.

I årevis har Unio argumentert for ei sterkare kopling mellom arbeidslivspolitikken og klimapolitikken. No ser det ut til at regjeringa kjem oss i møte, slik at vi kan få til eit organisert og systematisk samarbeid mellom arbeidstakersida, arbeidsgjevarsida og regjeringa på eit av tidas mest sentrale politikkområde.

I løpet av 2016 har Unio arbeidd med fleire arbeidslivssaker: Arbeidsmiljø, likestilling, digitalisering, arbeidstid mfl. Etter forslag frå Unio har regjeringa no sett ned eit «varslingsutval». Det er bra. Det trengst gjennomgang av lov, regelverk og praksis. Unio vil også framover vere ein sentral bidragsytar med vår representant i utvalet.

Organisasjonsgraden i Noreg er ikkje god nok, men Unio veks. Det er gledeleg at Bibliotekarforbundet ønska å bli ein del av Unio-fellesskapet. Det nye forbundet forsterkar den faglege breidda og kompetansen i Unio.

Eg takkar medlemsforbund, medlemmer og tillitsvalde som gjennom dette året har medverka til Unios arbeid. Også takk til Unio-styret og Unio-sekretariatet for godt samarbeid.

Oslo, desember 2016

Ragnhild Lied
Unio-leiar

MELDING 18. NOVEMBER 2015 – 15. NOVEMBER 2016

Sekretariat og administrasjon

Unios sekretariat ligger i Oslo, i leide lokaler sentralt plassert i Stortingsgata 2. Sekretariatet ledes av en sekretariatssjef. Det er seksten ansatte og en politisk valgt leder på heltid.

Unio ble sertifisert som Miljøfyrtårn 10. mai 2010, og re-sertifisert i 2013 og 2016. Miljøfyrtårn er Norges mest brukte sertifikat for virksomheter som vil dokumentere sin miljøinnsats og vise samfunnsansvar. Å være Miljøfyrtårn innebærer at virksomhetens miljøstandard og rutiner er funnet å være i overensstemmelse med krav til alle bransjer og kontorvirksomhet. Virksomheten kan dermed dokumentere at strenge krav innen temaene arbeidsmiljø, innkjøp, energi, transport, avfall, utslipp og estetikk er tilfredsstillt. Miljøfyrtårn har tilpassede krav for ulike bransjer og sertifikatet tildeles etter en uavhengig vurdering. Det leveres årlige miljørapporter og hvert tredje år blir virksomheten re-sertifisert. Sertifikatet er anerkjent av myndighetene ved offentlige innkjøp.

En arbeidsmiljøundersøkelse ble gjennomført av en ekstern konsulent høsten 2015. I kartleggingen ble den enkelte informant blant annet bedt om å gi en score på trivsel mellom 1 og 10, hvor 10 var optimalt og 1 var mistriwsel. Gjennomsnittet ble 7,9. I rapporten er dette omtalt som «et meget tilfredsstillende resultat og tyder på at de ansatte generelt opplever arbeidsplassen som et godt sted å være». Blant annet på bakgrunn av denne undersøkelsen og medarbeidersamtaler kan en konkludere med at arbeidsmiljøet i organisasjonen er godt.

I februar inngikk Unio en bankavtale med Storebrand. Denne avtalen gir en svært gunstig lånerente. Avtalen omfatter medlemmer, studentmedlemmer og ansatte i 11 av Unios 12 forbund. Norsk Sykepleierforbund har valgt å stå utenfor avtalen.

Unio er en inkluderende arbeidslivsbedrift. Det er ni kvinner og åtte menn ansatt i sekretariatet.

Likestillingsarbeidet i sekretariatet er basert på Likestillingspolitisk plattform for Unio, og gjennom partsarbeid i bedriften jobber en med likestilling og for å hindre diskriminering på arbeidsplassen.

Rammebudsjett for 2016 ble vedtatt på representantskapsmøte 7. desember 2015. Budsjettet er på 34 490 500 kroner, eksklusive OU-midler.

Unios sekretariat

leder Anders Folkestad (til 31.12.15)

leder Ragnhild Lied (fra 01.01.16)

sekretariatssjef Ingjerd Hovdenakk

forhandlingssjef Klemet Rønning-Aaby

kommunikasjonssjef Signy Svendsen

sjeføkonom Erik Orskaug
fagsjef Åshild Olaussen
fagsjef/advokat Henrik Dahle
spesialrådgiver Atle Gullestad
seniorrådgiver Rolf Edvard Stangeland
seniorrådgiver Lars Holmer-Hoven (til 15.08.16)
seniorrådgiver André Oktay Dahl (fra 17.10.16)
seniorrådgiver Liz Anette Helgesen
seniorrådgiver Ina Smith-Meyer (svangerskapspermisjon fra 01.02.16)
seniorrådgiver Geir Lyngstad Strøm (fra 01.03.16)
kommunikasjonsrådgiver Nora Sørensen
regnskapskonsulent Lise Agerup
administrasjonssekretær Reidun Wiersholm Karlsen
konsulent Rolf Kristensen

Styre og forhandlingsutvalg

Representantskapet er Unios øverste organ, og det skal holdes møte innen 15. desember hvert år. Alle Unios medlemsorganisasjoner møter i samsvar med vedtektsfestet representasjon, som til sammen gir 72 delegater, inkludert styret.

Styret er Unios utøvende organ, og velges av representantskapet for en periode på tre år. Styrets leder er heltids tillitsvalgt. Styret har totalt 15 medlemmer og fast møtende observatører. I tillegg kan leder i forbund som ikke får styreplass møte som observatører med talerett i styret.

Unios styre

Anders Folkestad, Unio, leder (til 31.12.15)

Ragnhild Lied, Unio, leder (fra 01.01.16)

Terje Skyvulstad, Utdanningsforbundet, nestleder (til 31.12.15)

Kjetil Rekdal, Politiets Fellesforbund, 2. nestleder (fra 01.01.16)

Solveig Kopperstad Bratseth, Norsk Sykepleierforbund, 1. nestleder

Steffen Handal, Utdanningsforbundet

Terje Skyvulstad, Utdanningsforbundet

Kolbjørg Ødegaard, Utdanningsforbundet

Lars Erik Wærstad, Utdanningsforbundet

Eli Gunhild By, Norsk Sykepleierforbund

Olaug Flø Brekke, Norsk Sykepleierforbund

Petter Aaslestad, Forskerforbundet

Hilde Gunn Avløyp, Forskerforbundet

Sigve Bolstad, Politiets Fellesforbund

Unn Alma Skatvold, Politiets Fellesforbund (til 31.12.15)

Fred Hatlebrekke, Norsk Fysioterapeutforbund

Hege-Merethe Bengtsson, Det norske maskinistforbund

Alfred Sørbo, Akademikerforbundet

Nils Erik Ness, Norsk Ergoterapeutforbund

Bent Ronny Mikalsen, Norsk Radiograførbund

Martin Enstad, Presteforeningen (observatør)

Øivind Eriksen, Skatterevisorenes Forening (observatør)

Bjørn Roberg, Unio-studentene (observatør)

Unio kommune

Steffen Handal, Utdanningsforbundet, leder

Solveig Kopperstad Bratseth, Norsk Sykepleierforbund, nestleder

Terje Skyvulstad, Utdanningsforbundet

Kolbjørg Ødegaard, Utdanningsforbundet
Hege Valås, Utdanningsforbundet
Ingvild Aga, Utdanningsforbundet
Erik Løvstad, Utdanningsforbundet
Rasmus T. Gjestland, Utdanningsforbundet
Tone Marianne Rosvoll, Utdanningsforbundet
Harald Jesnes, Norsk Sykepleierforbund
Johs Bruvik, Norsk Sykepleierforbund
Hedda Kirstine Mellingen, Norsk Sykepleierforbund
Kirsti Glad, Norsk Fysioterapeutforbund
Kjetil Mørk, Forskerforbundet
Rune Johnsrud, Det norske maskinistforbund
Alfred Sørbrø, Akademikerforbundet (fellesordningen)
Nils Erik Ness, Norsk Ergoterapeutforbund (observatør)
Ole André Gjerde, Norsk Radiografforbund (observatør)

Unio stat

Petter Aaslestad, Forskerforbundet, leder
Sigve Bolstad, Politiets Fellesforbund, nestleder
Bjørn Christian Nilsen, Utdanningsforbundet
Bjørge Sundøy, Utdanningsforbundet
Kari Tangen, Norsk Sykepleierforbund
Hilde Gunn Avløyp, Forskerforbundet
Jorunn Solgaard, Forskerforbundet
Kristian Mollestad, Forskerforbundet (til 28.09.16)
Ellen Dahl, Forskerforbundet (fra 29.09.16)
Unn Alma Skatvold, Politiets Fellesforbund
Roar Fosse, Politiets Fellesforbund
Kjetil Rekdal, Politiets Fellesforbund
Thea Wessel Jørgensen, Norsk Fysioterapeutforbund
Ole-Johs Huuse, Presteforeningen (til 31.10.16)
Eystein Madland Hagesæther, Akademikerforbundet (observatør)
Brit-Toril Lundt, Norsk Ergoterapeutforbund (observatør)
Øivind Eriksen, Skatterevisorenes Forening (observatør)

Unio Spekter

Eli Gunhild By, Norsk Sykepleierforbund, leder
Bent Ronny Mikalsen, Norsk Radiografforbund, nestleder

Karen Louise K. Bjøro, Norsk Sykepleierforbund
Harald Jesnes, Norsk Sykepleierforbund
Lars Petter Eriksen, Norsk Sykepleierforbund
Oskar Nilssen, Norsk Sykepleierforbund
Eirik Rikardsen, Norsk Sykepleierforbund
Kirsten Nesgård, Norsk Sykepleierforbund
Kristina Brovold Liknes, Utdanningsforbundet
Fred Hatlebrekke, Norsk Fysioterapeutforbund
Bente Eide, Norsk Fysioterapeutforbund
Jorunn Solgaard, Forskerforbundet
Brit-Toril Lundt, Norsk Ergoterapeutforbund
Rune Johnsrud, Det norske maskinistforbundet
Rut Lie, Akademikerforbundet (til 01.07.16 juli) (observatør)
Bjørn Halvorsen, Akademikerforbundet (fra 01.07.16 juli) (observatør)

Unio Oslo kommune

Aina Skjefstad Andersen, Utdanningsforbundet, leder
Line Orlund, Norsk Sykepleierforbund, nestleder
Ellinor Gilberg, Utdanningsforbundet
Stine Sund, Utdanningsforbundet
Tore Fjørtoft, Utdanningsforbundet
Thom Jambak, Utdanningsforbundet
Marianne Krogh, Utdanningsforbundet
Therese Thyness Fagerhaug, Utdanningsforbundet
Anne-Lise Wien, Norsk Sykepleierforbund
Atle Thorstensen, Norsk Sykepleierforbund
Hege Munthe, Norsk Fysioterapeutforbund
Stine Nordgren Johannessen, Forskerforbundet
Svein Roger Mandal, Det norske maskinistforbund
Poul-Herman Bülow, Akademikerforbundet
Berit Førli, Norsk Ergoterapeutforbund (observatør)

Unio Virke

Kari Tangen, Norsk Sykepleierforbund, leder
Bjørn Sævareid, Utdanningsforbundet, nestleder
Anne-Lise Wien, Norsk Sykepleierforbund
Kjell Magne Mørk, Norsk Sykepleierforbund
Magnus Buflod, Norsk Sykepleierforbund

Kjetil Mørk, Forskerforbundet
Kirsti Glad, Norsk Fysioterapeutforbund
Kristian Mollestad, Presteforeningen
Brit-Toril Lundt, Norsk Ergoterapeutforbund (observatør)
Martin Ølander, Akademikerforbundet (observatør)
Knut Simble, Akademikerforbundet (observatør)

Unio KA

Leiv-Sigmund Hope, Det Norske Diakonforbund, leder
Per Hostad, Presteforeningen, nestleder
Randi Bergkåsa, Det Norske Diakonforbund
Gun Hafsaas, Utdanningsforbundet
Anne-Lise Wien, Norsk Sykepleierforbund
Jorunn Solgaard, Forskerforbundet

Unios kommunikasjonsarbeid

Hovedoppgjør

Dette året har også for kommunikasjonsarbeidet vært preget av hovedoppgjøret. Det er ikke bare i løpet av våren vi har hatt beredskap. Også høsten har vært preget av mekling i flere områder. Selv om det ikke blir konflikt, må vi være forberedt på dette. Det tar tid og krefter å arrangere medietrening, organisere desken og annet infoarbeid, utvikle budskapsdokumenter m.m.

Seminarer og kampanjer

Unios kommunikasjonsarbeid har dette året ellers vært mye fokusert på aktiviteter knyttet til seminarer og kampanjer, og samarbeid med andre saksbehandlere på områder som ikke er forbundet med tradisjonelt infomasjonsarbeid.

Vi har vært sentrale i blant annet følgende:

- Seminaret «Møte mellom profesjonalitet og barns rettigheter», et seminar i regi av Unio og BiA/Akademikerforbundet.
- 8. mars-frokost i samarbeid med LO.
- Arendalsuka – herunder et felles arrangement med YS.
- Heldagsseminar om arbeidslivskriminalitet – «Arbeidslivskriminalitet krever sterkere tiltak», et seminar i regi av Unio med god hjelp av Skatterevisorenes Forening, Politiets Fellesforbund og Akademikerforbundet.
- Likelønnsdagen – «Equal Pay Day», 17. oktober.
- Diverse aktivitet knyttet til Samarbeid mot svart økonomi (SMSØ), herunder planlegging av ny Handle hvitt-kampanje.
- Unio-konferansen

Arendalsuka

Arendalsuka ble i år arrangert fra 15. til 19. august. Unio hadde i år, som årene før, stand der alle forbundene deltok. Vi fortsatte med vår egen Unio-kafé – på Strand café sentralt i Pollen. Alle Unio-forbundene fikk tilbud om å bruke kafeen, og flere benyttet anledningen.

Unio arrangerte egen debatt der temaet var «Grå økonomi», og hadde i samarbeid med YS en ungdomspartilederdebat, «Backstage».

Unio velger å være til stede under Arendalsuka av flere årsaker:

- Dette er en viktig arena for uformelle kontakter som oppstår mellom Unio og Unios forbund og statssekretærer, statsråder, andre organisasjonsfolk, journalister m.m.

- Den generer medieoppslag.
- Bygger Unio-fellesskapet og skaper samarbeid på tvers av forbund gjennom fellesarrangement etc.

Equal Pay Day

Unio meldte seg i 2015 inn i National Committee on Pay Equity, som det eneste norske medlemmet.

Vi valgte 17. oktober som en dag å markere Equal Pay Day på, da våre grupper i offentlig sektor fra denne dato i prinsippet jobber «gratis» ut året – om vi sammenlikner med mannsdominerte yrker i privat sektor.

Dette året valgte vi, i samarbeid med NSF, å engasjere fylkeslederne i NSF til å koordinere aktiviteter lokalt. Dette genererte gode oppslag landet rundt, og skapte godt Unio-samarbeid i de fleste fylkene.

Unios nettsider

I perioden har det vært om lag 128 000 besøkende på siden og 455 000 sidevisninger. Sider som omhandler tariffstoff er mest populært, fulgt av Unios medlemsprodukter.

De tre stedene brukerne finner sakene er i hovedsak direkte fra hjemmesiden (33 prosent), fra Facebook (27 prosent) og fra Google (22 prosent). Halvparten klikker seg inn via PC, deretter følger mobil (37 prosent) og nettbrett (13 prosent).

Publikasjoner

Følgende publikasjoner er produsert i perioden:

- Unios politiske plattform
- Unios klimapolitikk
- Unios melding for 2014–2015
- Kontaktinformasjon for styre, forhandlingsutvalg, sekretariat og medlemsforbund fra 2016

Unios notatserie

Nr. 1/2016: Unios innspill til regjeringen Solberg i forkant av 2017-budsjettet

Nr. 2/2016: Produktivitet II

Nr. 3/2016: Hvor høy avkastning bør det forutsettes i innskuddspensjon?

Nr. 4/2016: Regjeringen vil ikke forhandle offentlig tjenstepensjon

Nr. 5/2016: Unios kommentarer til Revidert budsjett 2016 og Kommuneproposisjonen 2017

Nr. 6/2016: Trygdedrøftingene 2016

Nr. 7/2016: Innskuddspensjon – arbeidsgivers drøm

Nr. 8/2016: Cappelen-utvalget

Nr. 9/2016: Unios kommentarer til Solberg-regjeringens forslag til statsbudsjett for 2017

Nyhetsbrev

Det har blitt utgitt 10 elektroniske nyhetsbrev i løpet av året. Vi ser fortsatt at det er vanskelig å nå ut til medlemmene med nyhetsbrevet. Kun 290 har tegnet seg som abonnenter. Om lag 70 prosent av mottakerne åpner brevet. 22 prosent av disse klikker seg inn på sakene.

KAPITTEL 1: ARBEIDSLIV

Formål:

å bedre medlemmenes lønns- og arbeidsvilkår, sikre faglig autonomi og innflytelse, full sysselsetting, jobbsikkerhet, likelønn og økonomisk og sosial trygghet.

Hovedoppgjøret 2016 – innledning

Unio har gjennomført hovedoppgjør i staten, KS og KS Bedrift, Oslo kommune, Spekter (unntatt uplasserte virksomheter der forhandlinger ikke er sluttført) og Kirkelig arbeidsgiver- og interesseorganisasjon (KA). Forhandlingene i Virke/HUK endte i mekling, tidfestet til 17. og 18. november.

Det tekniske beregningsutvalget for inntektsoppgjørene (TBU) anslo prisveksten i gjennomsnitt til 2 ½ % fra 2015 til 2016, og i statsbudsjettet ble årets prisvekst anslått til 2 ½ %. Årets oppgjør innebar på denne bakgrunn ingen forventning om reallønnsvekst.

Som et ledd i forberedelsene til årets hovedoppgjør arrangerte Unio tariffseminar 19. og 20. januar. Forhandlingsutvalgene hadde egne seminarer medio februar. Den inntektspolitiske konferansen i Unio ble avholdt 10. mars. På dette grunnlaget forberedte forhandlingsutvalgene kravene foran oppjøret.

Frontfagsresultatet fra privat sektor ble i år anslått til å ha en ramme på 2,4 % på årsbasis. I frontfaget ble anslaget begrunnet med usikkerhet om norsk økonomi, sterkt svekket oljepris og økende ledighet, særlig innen oljerelaterte næringer/distrikter. Unio holdt en lav medieprofil knyttet til den lave rammen, og satset i år på at den begrensede rammen ble fordelt mer i samsvar med våre medlemmers behov.

Avstanden i lønnsnivå mellom utdanningsgruppene i offentlig og privat sektor er fortsatt stor, men neppe forverret etter årets oppgjør, ettersom profil og fordeling i blant annet KS-området, Oslo kommune og staten var bedre for utdanningsgruppene enn tidligere år. Likelønnsgapet mellom de kvinnedominerte utdanningsgruppene i offentlig sektor og de mannsdominerte utdanningsgruppene i privat sektor er trolig heller ikke økt. Hvorvidt utdanningsgruppene i offentlig sektor har samme lønnsgap etter årets oppgjør avhenger av utviklingen i privat sektor i år og neste år, og må vurderes av kommende beregningsutvalg.

Enkelte tariffområder var ikke ferdig og/eller ikke evaluert, så den tradisjonelle evalueringen av tariffoppgjørene i september ble avlyst.

Tariffarbeidet, og særlig aktiviteter i forbindelse med konfliktforberedelse og streik, utvikler samarbeidet mellom medlemsorganisasjonene og styrker samtidig fellesskapet i Unio. Konfliktforberedelsene sentralt og lokalt gjør at forhandlingsutvalgene i det enkelte tariffområdet har visshet om at Unio-organisasjonene er klare til å streike hvis det trengs. Så langt i år har det ikke vist seg nødvendig.

Utfordringer videre

Unio har flest medlemmer i KS-området, deretter følger Spekter Helse (område 10 og 4) og staten.

Arbeidsformen i KS-området under årets oppgjør fungerte bra, spesielt med tanke på å håndtere interne spenninger i interessene, noe som også i framtiden kan bli utfordrende. Årets resultat iverksettes over to år, noe som gjør det økonomiske handlingsrommet begrenset i de nærmeste oppgjørene.

I Spekter Helse kom oppgjørets ulike stadier i mål i område 10 og 4 på akseptabel måte og med greit resultat. Spekters forhandlingsordning og områdeinndeling – spesielt område 9 med mange og svært ulike virksomheter, og i tillegg en del uplasserte virksomheter – er utfordrende og bør vurderes i samråd med øvrige sammenslutninger.

I staten ble årets oppgjør preget av at Akademikerne sluttet egen avtale med staten, med annet resultat enn Unio og øvrige sammenslutninger. Håndtering av ulike lokale pottter, pott-beregningsspørsmål, dobbelt-medlemmer med mer har preget høsten, og arbeid med nytt lønnsystem fram mot oppgjøret i 2017 blir sentralt. Statens videre utvikling som tariffområde vil trolig prege arbeidet i tiden som kommer.

Årets oppgjør i KA ble gjennomført tett oppunder sommerferien, med akseptabelt resultat.

Rettssubjektet Den norske kirkes overgang til KA vil kreve mye av berørte forbund fram mot overgangen 1. januar 2017, og Unio vil bistå etter behov. Overgangen vil svekke Unios medlemstall og dermed vår relative tyngde i statsområdet generelt, men betydelig styrke Unios posisjon i KA.

Offentlig tjenestepensjon og AFP ble ikke løst i årets hovedoppgjør. Det kan forventes at Arbeids- og sosialdepartementet (ASD) ønsker dette tatt opp igjen på grunnlag av utredningen fra årsskiftet. Regjeringen ønsket ikke at dette skal forhandles i tradisjonell forstand, så videre prosess og materielt innhold i løsning må vurderes. Dette bør gjøres i samråd med øvrige organisasjoner og samarbeidspartnere, KLP mfl., på bakgrunn av sakens betydning for medlemmene på kort og lang sikt.

Prisvekstanslaget til TBU har etter hvert vist seg å være for lavt, da prisveksten nå antas å bli klart høyere enn TBUs anslag i februar. Dette skyldes trolig at svekkelsen av krona i forhold til annen valuta har slått inn på importprisene i år på en sterkere måte enn forventet. Økte energipriser kan også ha hatt en effekt. Årets oppgjør vil dermed kunne innebære en gjennomsnittlig reallønnsnedgang, for første gang siden lønnslovene på slutten av 1980-tallet. Prisveksten forventes dempet allerede fra neste år, og lønnsveksten forventes å øke noe, jf. blant annet statsbudsjettet for 2017.

I det følgende redegjøres det nærmere for de ulike forhandlingsutvalgs tariffrelaterte arbeid i perioden.

Unio stat

Hovedavtalen

Kommunal- og moderniseringsdepartementet (KMD) og hovedsammenslutningene ble etter noe diskusjon enige om å prolongere hovedavtalen ut 2016. I tillegg ble det nedsatt en arbeidsgruppe for å gjennomgå språk og struktur i avtalen. Dette arbeidet ble ferdigstilt i juli og deretter sendt til uttalelse i forbundene. Forhandlinger om endringer og språk, samt eventuelle materielle endringer, vil gjennomføres høsten 2016.

Hovedoppgjøret 2016

Tirsdag 12. april møttes partene i KMD for å utveksle krav til hovedtariffoppgjøret 2016 i staten. I perioden fram til 1. mai ble det ført reelle forhandlinger. Flere arbeidsgrupper ble nedsatt, blant annet for å se på endringer i fellesbestemmelsene, forhandlingsbestemmelsene og på økonomi.

Akademikerne godtok statens tilbud 4, som ble framlagt på ettermiddagen 30. april.

Unio fortsatte forhandlingene etter dette, men brøt forhandlingene søndag 1. mai. Særlig var det fordelingen mellom sentral og lokal avsetning av den økonomiske rammen samt uklarheter om pensjon som var bruddgrunnet. I tillegg lå det på bordet flere forringelser av opparbeidede rettigheter i fellesbestemmelsene.

Mandag 9. mai samlet riksmekleren partene i staten til mekling. Meklingsinnspurten startet mandag 23. mai, med meklingsfrist ved midnatt onsdag 25. mai. Meklingen ble avsluttet på morgenen torsdag 26. mai. Fristen for uravstemningen ble satt til 17. juni. Om lag 95 prosent av de som stemte sa ja til forslaget som forelå.

Unios krav

En økonomisk ramme minst på nivå med anslaget fra frontfaget på 2,4 %.

Den største delen av den økonomiske rammen skal gå til prosentvise generelle tillegg.

Lokale forhandlinger skal skje gjennom reelle forhandlinger mellom likeverdige parter med avtalte tvisteløsninger.

Heving av ulempetilleggene.

Forhandlinger på eventuelle endringer i tjenstepensjonsordningene/AFP.

Det settes ned et partssammensatt utvalg for å se på lønns- og forhandlingssystemet i staten med følgende føringer:

- står seg over tid
- ivaretar en god lønnsutvikling for utdanningsgruppene
- sikrer likeverdige parter på de ulike nivå

- har gode tvisteløsningsmekanismer som er reelle og troverdige
- sikrer partene muligheten til å foreta selektive tiltak på ulike nivå

Resultat

Den økonomiske rammen for oppgjøret er i overkant av 2,4 %. Dette er fordelt på følgende måte:

Hovedlønnstabellen per 1. mai

Det generelle tillegg gis som et likt prosentvis tillegg på 1,15 % på alle trinn i hovedlønnstabellen.

Avsetning til lokale forhandlinger per 1. juli

Det er satt av 1,5 % til lokale forhandlinger med virkning fra 1. juli 2016. Det er ikke lagt andre føringer for disse forhandlingene enn de som finnes i HTA. Forhandlingene skal være avsluttet innen 30. november 2016.

Fellesbestemmelsene

Det er avsatt om lag 0,1 % av den disponible rammen til heving av blant annet ulempetilleggene i fellesbestemmelsene.

Kompetanseutvikling

Det avsettes 35 millioner kroner til kompetanse, medbestemmelse og omstillingsarbeid i staten. Av disse skal 6 millioner kroner benyttes til felles opplærings- og utviklingstiltak for ledelse og tillitsvalgte innen samarbeidskompetanse og medbestemmelse. 4 millioner kroner skal brukes til omstillingsarbeid i staten.

Lønns- og forhandlingssystemet

Modernisering av avtaleverket i staten har vært tema i hele perioden. Noen endringer ble gjennomført i tariffoppgjøret. Det ble nedfelt mandat for en arbeidsgruppe, med HS-lederne og personaldirektøren som styringsgruppe, for videre arbeid med lønnsystemet. Arbeidet skal slutføres innen 1. februar 2017, og dette vil være forhandlingstema i mellomoppgjøret 2017.

Vurdering

Unio er tilfreds at en kom til en løsning gjennom meklingen på dette området, med en økonomisk ramme på linje med de andre områdene i offentlig sektor og et generelt tillegg med profil i samsvar med vårt krav.

Særavtaler

I løpet av 2016 vil de aller fleste særavtaler mellom KMD og hovedsammenslutningene ha blitt regulert i tråd med særavtalenes reguleringsbestemmelser.

Statens lønnsutvalg

Statens lønnsutvalg har behandlet 5 saker i perioden.

Dispensasjoner fra arbeidstidsbestemmelsene

I meldingsperioden er det inngått en rekke dispensasjoner som er knyttet opp mot § 10.12, 4. ledd i arbeidsmiljøloven og § 7.8 i Hovedtariffavtalen i staten.

Unio kommune

Hovedavtalen

Det ble gjennomført forhandlinger om Hovedavtalen i oktober og november 2015. Hovedavtalen ble i hovedsak prolongert for to år. I del C er det gjort noen redaksjonelle endringer, som f.eks. endret rekkefølge av avtaletekst, noen nye overskrifter samt språklige forbedringer.

Hovedsammenslutningene og KS gjennomførte fellesskolering i Hovedavtalen for ledere og hovedtillitsvalgte i kommuner og fylkeskommuner i september 2016. Hovedinnretningen var mot samarbeid og reell medbestemmelse.

Det ble gjennomført fellesopplæring for mer enn 2 700 deltakere fordelt på 18 kurssteder rundt i hele landet. Det var en forutsetning for å delta at både arbeidsgiversiden og hovedtillitsvalgte var med fra den enkelte kommune. I overkant av 80 prosent av kommunene og fylkeskommunene deltok. I tillegg ble det gjennomført et felleskurs der ansatte og tillitsvalgte på sentralt plan og fylkesnivå i organisasjonene var målgruppe. Unio og de øvrige sentrale parter vurderer fellesopplæringen som vellykket.

Hovedtariffoppgjøret 2016

I KS-området hadde Unio og KS god dialog foran oppgjøret. Forhandlingsstart fant sted 12. april i Kommunenes Hus, og møter ble avholdt 19. april og 26.–30. april. Oppgjøret endte for første gang i nyere tid med en forhandlingsløsning før fristen.

Unios krav

- Harmonisering av nye garantilønnsnivåer og laveste årslønn etter utdanningsnivå med virkning fra 1.8.2016, innenfor en årslønnsvekst på 2,59 %
- Eget lønnskapittel for ansatte med høyere utdanning
- Forsterkede krav til oppfyllelse av kompetansekrav
- Fritak for nattevakt for de over 55 år
- Presisering av lokal lønnspolitikk
- Endring av offentlig tjenestepensjon og AFP

Resultat

- Oppgjøret endte med en ramme på i overkant av 2,4 % i 2016, og med en anslått ramme i 2017 på om lag 2 % (ekskl. lønnsglidning).
- Harmonisering over 2 år av nye garantilønnsnivåer med 16-årstrinn og laveste årslønn etter utdanningsnivå, med justeringer med virkning fra 1.5.2016 og 1.8.2017, gjennom at stillinger med krav om høyskole, høyskole med tilleggsutdanning og mastergrad ble harmonisert med undervisningsstillinger med tilsvarende utdanningsnivå. Undervisningsstillinger ble i hovedsak hevet med 2,4 % med virkning fra 1.5.2016, og 2,0 % med virkning fra 1.8.2017, med noen spesifiserte kronebeløp på enkelte trinn. Det ble avsatt lokal pott i kap. 4 på 0,9 % med virkning fra 1.9.2017.
- Stillingsgruppene ble delt i Gruppe 1 for ufaglærte og fagarbeider-stillinger, og Gruppe 2 for stillinger fra og med bachelor-nivå og oppover til lektor med tilleggsutdanning, med virkning fra 1.8.2017.
- Lederstillinger ble i større grad underlagt lokal lønnsdannelse, bestemmelser om lokal lønnspolitikk ble presisert, fellesbestemmelser om blant annet sykkelønn for de over 67 år ble endret, og pensjonstekst ble tatt inn i protokollen.

Vurdering

Unio er tilfreds med at en kom til en løsning gjennom forhandlinger uten mekling, og at våre mest sentrale krav ble imøtekommet.

Sentrale generelle særavtaler

De fire sentrale generelle særavtalene (SGS) i KS-området reforhandles i november og desember 2016: SGS 1001 Reiseregulativet, SGS 1002 Arbeidstøy og musikkinstrumenter, SGS 1010 Reise med pasient/klient/bruker/elev og SGS 1020 OU-midler.

KS Bedrift – Hovedtariffavtalen for konkurranseutsatte bedrifter

Det ble gjennomført forhandlinger om Hovedtariffavtalen for konkurranseutsatte bedrifter 1.–2. juni 2016. Unio fremmet krav om tilpasning til resultatet i KS-området, om prosentvise lønnstillegg og om ny stillingskode med lokal lønnsdannelse for driftstekniker/maskinist. KS Bedrift fremmet krav om endringer i pensjonsordningen, slik at bedriftene i tariffområdet kunne komme bort fra offentlig tjenstepensjon. Forhandlingene gikk til brudd etter to dager, og mekling ble gjennomført 2.–3. november 2016.

Meklerens skisse innebærer at det er etablert et godt pensjonsalternativ for ansatte i konkurranseutsatte bedrifter i KS Bedrift, og kjøreregler for hvilke bedrifter som kan ta i bruk den alternative pensjonsordningen. Unio og Det norske maskinistforbund har fått gjennomslag for sitt krav om lokal lønnsdannelse for prioriterte stillinger. I praksis medfører dette at Unios medlemmer på tariffområdet nå har lokal lønnsdannelse.

Unio Oslo kommune

Hovedoppgjøret 2016

Lønnsoppgjøret 2016 i Oslo kommune startet 14. april og forhandlingene ble avsluttet med enighet 30. april.

Krav

Unio hadde følgende økonomiske krav inn i forhandlingene:

- Generelt prosentvis tillegg.
- Særskilte lønsmessige tiltak for stillinger med krav om universitets-/høyskoleutdanning.
- Videreutvikle bestemmelsene i Oslo kommunes overenskomst knyttet til lønsmessig uttelling for kompetanseutvikling.
- Justeringer av tillegg for ubekvem arbeidstid.

Det ble også videreført krav fra overenskomstens Del C fra de preliminnære forhandlingene.

Resultat

Det gis et prosentvis tillegg på lønnstabellen på 2 %, minimum kroner 8 500 med virkning fra 1.5.2016.

Det gjennomføres sentrale lønsmessige tiltak med virkning fra 1.5.2016 tilsvarende 0,35 % av lønsmassen.

Det ble også gjort endringer i fellesbestemmelsene (overenskomstens del A), generelle særbestemmelser (overenskomstens del B) og endringer i særbestemmelsene (overenskomstens del C).

Forhandlingene om de sentrale lønsmessige tiltakene (justeringsforhandlingene) ble gjennomført i perioden 30. august og 5. og 6. september. Resultatet fra justeringsforhandlingene viser at å sette av en pott til slike forhandlinger er en god måte for å kunne prioritere universitets- og høyskolegruppene.

Vurdering

Unio er tilfreds med løsning gjennom forhandlinger på dette området, med en økonomisk ramme på linje med de andre områdene i offentlig sektor.

Andre aktiviteter

I meldingsperioden har det gjennom forhandlingsutvalget vært arbeidet med en rekke saker. Her nevnes:

- Partene i Oslo kommune har jevnlig møter i kontaktutvalget og med Oslo kommune (PIO-møter) hvor det er gjensidig informasjon og drøftinger.
- Unio er representert i flere omorganiseringsprosjekter i Oslo kommune.
- Partene i Oslo kommune har et koordinerende ansvar for rapporter og mål rundt IA-avtalen i Oslo kommune.

Unio Spekter

Hovedppgjøret 2015

I tråd med forhandlingsmodellen i Spekter-området forhandles det først på nasjonalt nivå (A-nivå) om overenskomstens generelle del mellom Spekter og den enkelte hovedorganisasjon. Denne delen er felles for alle virksomheter innenfor et overenskomstområde og forplikter arbeidsgiver og hovedorganisasjonens medlemmer. Deretter forhandles overenskomstens spesielle del (B-delen) mellom de enkelte virksomheter og hovedorganisasjonens forbund eller forhandlingsgrupper.

De innledende sentrale forhandlingene startet i år den 6. april. Her ble en enig om datoer for det videre forhandlingsløpet.

Forhandlingsområde 10 Helseforetakene

For forhandlingsområde 10 Helseforetakene ble det enighet i mai i de sentrale forbundsvisе forhandlingene (A2) mellom Norsk Sykepleierforbund, Norsk Fysioterapeutforbund, Norsk Ergoterapeutforbund og Utdanningsforbundet.

Spekter område 4 (Lovisenberg)

Lovisenberg Diakonale Sykehus er plassert i overenskomstområde 4, men modellen for spesialistforhandlingene følges. Forhandlingsløpet gikk således parallelt med forhandlingene i overenskomstområde 10.

Spekter område 1–9 (unntatt område 4)

Forhandlingene i virksomhetene starter rett etter 6. april. I år ble det gjennomført mekling i område 9. Meklingen gjaldt flere virksomheter. Alle hovedorganisasjoner samt SAN var involvert i meklingen. Tema for meklingen var hovedsakelig pensjon. For Unios del gjaldt meklingen Vinmonopolet, Studentsamskipnaden i Bergen (SiB), Studentsamskipnaden i Stavanger (SiS) samt Norlandia-barnehagene. Det ble enighet i meklingen 17. september.

Vurdering

Forhandlingene i Spekter er blitt kompliserte, og strekker seg over lang tid. Selve forhandlingsmodellen i Spekter er ressurskrevende. Spesielt gjelder dette blant uplasserte virksomheter, men også i området 1–9. Flere nye medlemmer i Spekter, sammen med en mer konfronterende arbeidsgiverside, truer etablerte rettigheter. I 2016 har pensjonsspørsmålet vært utfordrende.

Unio Virke

Hovedoppgjøret 2016

Virke, HUK-området, har lang tradisjon for å følge resultatet av tariffoppgjørene i offentlig sektor. I tariffområdet er det syv overenskomster hvor ett eller flere Unio-forbund er part.

Overenskomstene er: Landsoverenskomst for utdanning, barnehager, helse og sosiale tjenester, høyskoler, virksomheter, museer og andre kulturinstitusjoner og spesialisthelsetjenesten.

Unio-forbundene og Virke møtte 23. august 2016 til forhandlinger om landsoverenskomstene. Kravene var i tråd med tradisjonen for Virke/HUK, med krav til endringer i samsvar med offentlig sektor.

Forhandlingene pågikk fram til 26. august uten at det ble oppnådd noen løsning. Partene ble da enige om å ta en pause.

8. september ble forhandlingene gjenopptatt. Unio-forbundene valgte å bryte forhandlingene 9. september sammen med Akademikerne og SL, da LO (unntatt SL) og YS sluttet avtale om en pensjonsløsning der arbeidsgiver på løst grunnlag har styringsrett på valg av tjenstepensjons- og AFP-løsning. Valget er mellom offentlig tjenstepensjon og AFP, eller en hybrid-pensjon med maks.-satser og privat AFP. Oppgjøret skal mekles 17. og 18. november.

Unio KA (Kirkelig arbeidsgiver- og interesseorganisasjon)

Hovedoppgjøret 2015

Forhandlingene i KA-området ble gjennomført 14. til 20. juni. Unio-forbundene valgte også i år å levere felles krav med LO- og YS-forbund.

Krav

Innenfor dette området har det vært vanlig å se til resultatet i KS-området når en skal utarbeide krav. Krav 1 inneholdt krav om økt generelt tillegg, økt kvelds- og natttillegg samt innføring av nye lønnsgrupper.

Resultat

Det ble gitt et generelt tillegg til alle. Størrelsen på tillegget avhenger av ansiennitet og lønnsgruppe. Det ble gitt et generelt tillegg til unormerte arbeidstakere på 2,4 %. Det ble også gjort endringer i garantilønn og lønnstillegg med virkning 1. august 2017 samt pott til lokale forhandlinger på 0,9 % per 1.9.2017. Det ble også gjort endringer i fellesbestemmelsene.

Vurdering

Unio er fornøyd med at en kom frem til en forhandlingsløsning med et resultat på linje med de andre områdene i offentlig sektor.

NAV

Det har i perioden vært stor oppmerksomhet rundt utviklingen av NAV. Meldingen «NAV i en ny tid – for arbeid og aktivitet» drøfter strategisk retning for videreutviklingen av arbeids- og velferdsforvaltningen. Drøftingen tar utgangspunkt i gjennomgangen av arbeids- og velferdsforvaltningen som ekspertgruppen ledet av Sigrun Vågeng foretok i 2014/2015. NAV-meldingen drøfter tiltak for at flere skal komme i arbeid og hvordan NAV-kontoret skal få større handlingsfrihet til å tilpasse tjenestene til brukernes behov. Unio har i all hovedsak vært positiv til de forslagene regjeringen har fremmet, og har i løpet av 2016 deltatt i flere høringsprosesser på Stortinget i forbindelse med meldingen.

Unio har i perioden hatt to sentralt hovedtillitsvalgte på virksomhetsnivå. De to har i tillegg til vanlige medbestemmelsesmøter (MBA) vært delaktige i ulike partssammensatte arbeidsgrupper, referansegrupper, styringsgrupper samt diverse arbeidsmøter og strategisk arbeid gjennom hele perioden.

I tillegg har Unio tillitsvalgte både på driftsnivå og plasstillitsvalgte.

Økende folketall og flere flyktninger gir flere oppgaver til NAV. Samtidig gjennomføres det effektiviserings- og avbyråkratiseringskutt på 0,5 %. Dette kuttet reduserte NAVs budsjetter tilsvarende 100–120 stillinger hvert av de to siste årene. I tillegg viser etatens beregninger at demografiske endringer øker ressursbehovet i etaten. Dette gir en krevende økonomisk situasjon i NAV.

Konferansen «Hurra – Nav 10 år» ble arrangert 2. og 3. november 2016 på Scandic Holmenkollen Park. Arbeids- og sosialminister Anniken Hauglie og arbeids- og velferdsdirektør Sigrun Vågeng var blant foredragsholderne. På konferansen deltok i underkant av 100 NAV-tillitsvalgte.

Pensjon og trygd

Offentlige tjenestepensjonsordninger

Det var tett kontakt mellom hovedorganisasjonene og Arbeids- og sosialdepartementet (ASD) hele høsten 2015 i forbindelse med departementets utredning av offentlig tjenestepensjon. Siktemålet var å endre ordningen slik at opptjenings- og uttaksreglene blir mer like de som er i ny folketrygd. Departementets utredning var ferdig i desember. En samlet arbeidstakerside uttalte at utredningen var et grunnlag for forhandlinger.

I januar 2016 overrasket arbeids- og sosialministeren med å si at regjeringen ikke ville forhandle offentlig tjenestepensjon i et tariffoppgjør, dette til forskjell fra tidligere praksis og det forhold at offentlig tjenestepensjon og AFP helt eller delvis er forhandlingsgjenstand på flere tariffområder.

Etter påtrykk fra partene både på arbeidstakersiden og arbeidsgiversiden kom utredningsprosessen i gang igjen i løpet av høsten 2016. Det er lagt stor vekt på felles opptreden fra arbeidstakerorganisasjonene.

Arbeidet med offentlig tjenestepensjon har også vært knyttet til en rekke endringer på forskriftsnivå. Unio har i samarbeid med andre arbeidstakerorganisasjoner tatt initiativ overfor departementet til gjennomgang av de nye samordningsreglene på uføreområdet der medlemmer har fått til dels betydelige tap i pensjon. Det har blant annet resultert i regelverksjusteringer som har rettet opp tap. Partene på arbeidstakersiden og gjennom det partssammensatte Pensjonskontoret jobber fortsatt med slike problemstillinger.

Det er stor etterspørsel etter foredrag og deltakelse på kurs og seminarer på pensjonsområdet både fra forbundene og eksternt. Unios pensjonsgruppe har i samarbeid med Landslaget for offentlige pensjonister (LOP) avholdt to pensjonsseminarer i perioden.

Private tjenestepensjonsordninger

I privat sektor, i ideell sektor og i instituttsektoren er det mye press fra arbeidsgiversiden for å endre tjenestepensjonsordningene. Dette arbeidet håndteres enten av det enkelte forhandlingsutvalg eller av det enkelte forbund, eventuelt i samarbeid med Unio. Se nærmere omtale under det enkelte tariffområde.

Unio ble høsten 2016 invitert med i en referansegruppe i forbindelse med en utredning av endringer i privat tjenestepensjon i regi av Finansdepartementet. Arbeidet er en oppfølging av 2016-oppgjøret i frontfaget som ba regjeringen bidra med utredning av eventuelle lovendringer som blant annet gjør det mulig å ha én konto som følger den ansatte gjennom hele yrkeslivet.

Arbeidslivspolitik

Arbeidslivet

Unio har i løpet av 2016 vært en offensiv bidragsyter til norsk arbeidslivspolitik. Vårt arbeid med integrering av flykninger i arbeidslivet, fokus på utenforskap, etablering av ny lov om statsansatte, vårt engasjement for et sterkere varslingsvern i arbeidslivet, slå tilbake press fra regjeringen på arbeidstidsbestemmelsene og kampen mot arbeidslivskriminalitet er eksempler på at det er mulig å få gjennomslag for vår arbeidslivspolitik basert på Unio-fellesskapets verdier.

Integrering av flyktninger i samfunn- og arbeidsliv

Høsten 2015 endret migrasjonsbildet i Norge seg. Fra om lag 11 000–12 000 asylsøkere til Norge per år de siste to årene, ble det registrert 31 145 asylsøkere i 2015, de fleste i løpet av noen få måneder på høsten. Disse kom i hovedsak fra Syria, Afghanistan, Irak, Eritrea og Iran. Mens det i 2013 og 2014 var henholdsvis 1 070 og 1 204 enslige mindreårige som registrerte seg som asylsøkere i Norge, kom det i 2015 hele 5 297 enslige mindreårige.

Unio engasjerte seg tidlig i 2016 med en offensiv integreringspolitikk som ble grundig behandlet i Unios styre. I våre innspill til regjeringens arbeid med integreringsmeldingen (mai 2016) pekte vi på at det er avgjørende for samfunnet og velferdsstaten vår at vi lykkes med en god integrering av flyktningene som kommer til Norge. Integrering forutsetter aktiv deltakelse fra alle i det norske samfunnet, både offentlige og private aktører samt sivilsamfunnet, og aktiv deltakelse av flyktningene selv. Unio er med våre 340 000 medlemmer, de fleste innenfor utdannings- og helsesektoren, til stede på mange av de arenaene der viktige integreringstiltak foregår. Våre medlemmer erfarer at flyktningenes trygghet for egen og nærmeste families framtid er nødvendig for å kunne mobilisere egne ressurser til å lære nytt språk, nye ferdigheter, nye kulturkoder, bli del av nye nettverk og så raskt som mulig kunne klare seg selv i Norge.

Vårt syn er at flyktningenes deltakelse i utdanning og arbeidsliv er hovedvirkemidler for en god integrering, og samtidig en garanti for en velfungerende velferdsstat. Det må være et mål at vi som samfunn legger til rette for at flyktningene raskest og best mulig skal kunne bidra med sine ressurser i utdanning, arbeidsliv og i samfunnet for øvrig. Samtidig er det viktig at vi er forberedt på og villige til å bruke tid og ressurser på å investere i de som kommer, i form av utdanning og kvalifisering til arbeidslivet.

Unio presenterte i februar/mars 2016 en helhetlig integreringspolitikk som speiler våre ulike medlemsgruppers interesser, i forbindelse med regjeringens og Stortingets arbeid med integrering av nyankomne flyktninger i det norske samfunn og arbeidsliv. Blant annet la vi fram 12 tiltak for raskere og bedre integrering:

1. Det må etableres en systematisk “fast track-kompetansekartlegging” av flyktningenes utdanningsnivå og arbeidserfaring fra hjemlandet, hvor NAV får en koordinerende rolle allerede i mottaksfasen.
2. Det må satses sterkere på norskopplæring på arbeidsplassen.
3. Introduksjonsprogrammet må fornyes. Introduksjonsprogrammet må inneholde informasjon om den norske modellen, om trepartssamarbeidet og betydningen av å organisere seg, samt likestilling og norske lover om behandling av barn.
4. Det må opprettes spesialteam i regi av NAV som raskt matcher flyktningenes kompetanse og virksomhetenes behov.
5. De nyankomne flyktningene må inkluderes i partenes og regjeringens arbeid med inkluderende arbeidsliv. Det bør utredes om det skal opprettes et nytt delmål IV.

6. Regjeringen utreder modeller som stimulerer både privat og offentlig sektor til å gjenskape viktige arbeidsoppgaver.
7. Barnas rett til barnehageplass må gjøres uavhengig av oppholdsstatus, på samme måte som retten til å gå på skole. Dette er viktig for språkopplæringen og rask integrering.
8. Staten må dekke alle utgiftene i forbindelse med bosetting av enslige mindreårige i kommunene.
9. Den nye kontaktpersonordningen i politiet, som innføres som et ledd i «nærpoliti-reformen», må innbefatte en forpliktende deltakelse i den tverrfaglige og koordinerte innsatsen på integreringsområdet.
10. Ordningen med kontantstøtte til familier som ikke benytter seg av barnehagetilbudet avvikles.
11. Det settes av en statlig pott som ulike aktører i sivilsamfunnet, inkludert frivillige organisasjoner, Den norske kirke og andre tros- og livssynsamfunn, kan søke på midler til å utvikle og drifte integreringstiltak.
12. Det gjennomføres en systematisk helseundersøkelse av asylsøkere og flyktninger tidlig etter ankomst. En slik kartlegging må omfatte både fysiske og psykiske forhold.

Mange av Unios innspill er i tråd med det som regjeringen senere på våren 2016 presenterte i integreringsmeldingen. Vi opplever at regjeringen har lyttet til våre innspill.

Hovedorganisasjonene i arbeidslivet engasjerte seg i flyktningsspørsmålet og kom med innspill til ulike tiltak og løsninger. Temaet ble tatt opp i Arbeidslivs- og pensjonspolitisk råd (ALPR) høsten 2015, og i februar 2016 satte rådet ned en arbeidsgruppe for å utrede tiltak nærmere. På denne bakgrunn ble det inngått en samarbeidserklæring mellom arbeidslivets parter og regjeringen, hvor Unio blant annet fikk gjennomslag for sitt krav om et «hurtigspor» inn i arbeidslivet for innvandrere med fluktbakgrunn som kan klare seg uten lange, forutgående opplæringsløp. NAV har nå fått ansvaret for oppfølging av hurtigsporet. Unio vil følge med på utviklingen i 2017.

Varsling i arbeidslivet

Unio har i 2016 vært en pådriver for å styrke varslervernet i arbeidslivet. Vårt syn er at gode og reelle muligheter til å si fra om kritikkverdige forhold på arbeidsplassen er et vesentlig trekk ved et godt arbeidsmiljø og en sunn bedriftskultur. I forbindelse med et lovforslag til Stortinget om endringer i arbeidsmiljølovens bestemmelser om varsling i juni 2016, fikk vi gjennomslag for at det skal settes ned et nasjonalt ekspertutvalg som skal gjennomgå varslingsregelverket. Partene i arbeidslivet er blitt lovet representasjon i utvalget.

Forbundene i Unio, ikke minst Politiets Fellesforbund, har i løpet av året vært engasjert i arbeidet med å styrke varslervernet. Unio mener at en rekke vanskelige varslingssaker har vist at det er behov for en nøytral instans, «varslorombud», som kan håndtere de saker som ikke løser seg lokalt i virksomheten eller som er av en slik alvorlig karakter at det er behov for en nøytral instans. Et slikt ombud kan fungere både som et nasjonalt kunnskapssenter og en uavhengig instans som vil sikre habilitet og troverdighet i behandlingen av varslersaker. Et varslorombud kan komme inn i varslingssaken på et tidlig tidspunkt, være konfliktdepende

og vil kunne se helheten i en sak. Unio fikk gjennomslag for at en del av mandatet til ekspertutvalget skal være å vurdere opprettelsen av et nasjonalt varslingsombud.

Unio mener at det er behov for en økt bevisstgjøring og holdningsendring til varsling i arbeidslivet, som påpekt i Fafo-rapport fra 2016 og anbefalt i OECD-rapport også fra 2016. Vi mener at en del av et kunnskapsløft kan være utarbeidelsen av en nasjonal varslingsguide, gjerne forankret i trepartssamarbeidet, som kan være et bidrag til å skape gode varslingskulturer i alle sektorer av arbeidslivet.

Styret i Unio har nedsatt en arbeidsgruppe med representanter fra forbundene og sekretariatet som skal følge utviklingen av varslingsbestemmelsene i 2017. Arbeidsgruppen skal være premissleverandør inn imot den regjeringsoppnevnte ekspertgruppen.

Arbeidstidsutvalget

Arbeids- og sosialdepartementet (ASD) sendte NOU 2016: 1 – Arbeidstidsutvalget – Regulering av arbeidstid – vern og fleksibilitet ut på høring i midten av januar, med frist for innspill til juni 2016. Utvalget gjennomgikk dagens arbeidstidsregulering og pekte på at det kan være behov for enkelte endringer i dagens arbeidstidsregulering. En gruppe på tre–fire av de totalt elleve medlemmene i utvalget tok dissens om forslag som gjelder blant annet turnus- og skiftordninger og delvis uavhengig stilling.

Unio var i sin høringsuttalelse kritisk til at flertallet i arbeidstidsutvalget brukte en stor del av utvalgsrapporten til ensidig å fokusere på, det de mener er, arbeidstidsutfordringer i helse- og omsorgssektoren.

Vi mente at forslagene fra utvalget manglet visjoner for framtiden og ikke utnytter potensialet som ligger i den norske samarbeidsmodellen, og begrenser fokus til kortsiktige påståtte behov for virksomhetene i enkelte bransjer. Vi mener det er nettopp i nært samarbeid og ansvarlig dialog med partene at visjonene for et fremtidsrettet og effektivt arbeidstidsregime best kan utvikles.

Unio mener forslagene til arbeidstidsutvalget bryter med en grunnleggende tenkning knyttet til hvordan vi løser arbeidslivsspørsmål i Norge. Dette vil kunne svekke tariffpartenes rolle og den norske modellen. Tariffpartene har en sentral rolle i utforming av arbeidstidsordningene. Erfaringen er at avtaler mellom partene bidrar til å endre og utjevne maktstrukturer, og er derfor et viktig verktøy for å fremme tillit og for å utjevne konflikter. Medbestemmelse og godt partssamarbeid er kjernen i den norske modellen, og forskning viser at arbeidsplasser som lykkes med dette har de beste resultatene.

Unio vil peke på at det vil være et enormt behov for arbeidskraft i helse- og omsorgssektoren fram mot 2030. Unio har ingen tro på at det å ta fra arbeidstakerne mulighet til å forhandle om egen arbeidstid, vil føre til økt mobilisering av arbeidskraft i utsatte sektorer. Mer belastende turnuser i form av arbeidstid med lengre vakter, flere helgevakter og mindre kontroll over sin egen arbeidstid, vil sannsynligvis føre til at færre ønsker å arbeide i helsesektoren. De foreslåtte endringene fra arbeidstidsutvalget vil, etter vår oppfatning, ikke mobilisere den nødvendige arbeidskraft fram mot 2030. Unio mener at det generelt er en stor svakhet ved utvalgets arbeid at partene ikke har vært representert i utvalget. Når utvalget (flertallet) også har gått så langt

som til å foreslå konkrete lovendringer, med utgangspunkt i utfordringer innenfor en bestemt sektor – og med konsekvenser for flere andre sektorer – uten at noen av de berørte partene er blitt involvert, blir denne svakheten ytterligere forsterket.

Dette ble også understreket av mindretallet, som skrev: «Det er således flere forhold ved deres arbeidsmiljø som tilsier at realiseringspotensialet for modererende faktorer er lav, og at økte arbeidstidsbelastninger vil kunne ha spesielt uønskede negative konsekvenser for arbeidstakernes helse og velferd nettopp i denne sektoren. For arbeidstakere med denne type arbeidsmiljøutfordringer er det av vesentlig betydning at arbeidstidsordningene i størst mulig grad etableres gjennom avtaler som søker å sikre medbestemmelse og involvering, for å redusere potensialet for eventuelle uønskede helsekonsekvenser av arbeidstidsordningene.»

Regjeringen har så langt denne høsten ennå ikke tatt stilling til videre oppfølging av arbeidstidsutvalgets NOU etter avsluttet høringsprosess.

Forslag til ny lov om statens ansatte

Tjenestemannsutvalget leverte sin rapport til kommunal- og moderniseringsministeren den 18. desember 2015. Innstillingen fra det partssammensatte utvalget var enstemmig, og forslagene utgjorde en skjør balanse mellom interessene til partene.

I april sendte Kommunal- og moderniseringsdepartementet (KMD) ut et høringsnotat som de, i hovedsak, mente var en oppfølging av Tjenestemannslovutvalgets rapport. På enkelte områder har imidlertid KMD sett behov for å fremme andre forslag.

Unio mente at partene i arbeidslivet gjennom gode prosesser hadde klart å enes om et forslag til ny lov om statens ansatte – den tidligere tjenestemannsloven. Nå har departementet dessverre endret det som det partssammensatte utvalget hadde blitt enig om. Resultatet av dette blir støy og uenigheter som vi godt kunne vært foruten. Vi mener at regjeringen må finne tilbake til de kompromissene som tjenestemannslovutvalget hadde kommet fram til. Det vil gi grunnlag for å innføre en ny lov som det kan være bred oppslutning om, og som vil kunne stå seg over tid.

Ved offentliggjøring av rapporten ble det lagt vekt på totaliteten i lovforslaget, og ikke de enkelte lovbestemmelser hver for seg. Utvalgets ulike forslag henger nøye sammen. For eksempel henger innstrammingen i adgangen til midlertidige ansettelser sammen med forslaget om oppsigelsesadgang når det er saklig begrunnet i virksomhetens forhold. Til grunn for det enstemmige forslaget hadde alle partene i utvalget gjort innrømmelser, samtidig som de hadde fått gjennomslag på andre områder slik at helheten i dokumentet samlet gjorde resultatet akseptabelt.

I forbindelse med behandlingen av arbeidsmiljøloven, ga Stortinget utvalget et tilleggsmandat om å gjennomgå bruken av midlertidighet i staten samt fremme forslag om redusert bruk av midlertidig tilsetting. Bakgrunnen for tilleggsmandatet var særlig den høye bruken av midlertidig tilsetting i UH-sektoren, som er langt høyere enn i arbeidslivet ellers.

Unio mener utvalgets forslag svarte godt på tilleggsmandatet fra Stortinget om å fremme forslag til redusert midlertidighet. Samtidig ivaretok forslaget regjeringens ønske om harmonisering med arbeidsmiljøloven.

Imidlertid er høringsnotatet vesentlig endret ved at dagens regler for midlertidig tilsetting videreføres, samtidig som forslagene som bidrar til å svekke stillingsvernet og de ansattes innflytelse over tilsettingsprosessen opprettholdes. Vi mener derfor at balansen som var til stede i lovutvalgets innstilling er borte. Videre svarer dermed heller ikke høringsnotatet på tilleggsmandatet fra Stortinget om å lage en lov som bidrar til å redusere midlertidigheten.

Unio vil følge opp regjeringens videre lovarbeid på dette området i nært samarbeid med de berørte forbund i Unio som har medlemmer innenfor det statlige området.

Aldersgrenseutvalget

Unio deltar med en representant i det regjeringsoppnevnte aldersgrenseutvalget som Arbeids- og sosialdepartementet (ANS) satte ned høsten 2015. Utvalget skal vurdere tilpasninger i arbeidslivet med sikte på å kunne ytterligere heve eller fjerne aldersgrensen i arbeidsmiljøloven. Aldersgrensen i arbeidsmiljøloven ble 1. juli 2015 endret fra 70 til 72 år. Dette gir arbeidsgivere adgang til å avslutte et arbeidsforhold på grunn av alder når arbeidstaker fyller 72 år.

Regjeringen ønsker å legge til rette for at eldre skal kunne stå lengre i arbeidslivet. Et viktig overordnet mål er å skape et arbeidsliv for alle, der seniorer ikke diskrimineres. Utvalget skal særlig se på rettigheter og plikter mellom partene etter arbeidsrettslig regelverk.

Mandatet til utvalget er å vurdere tilpasninger i arbeidslivet med sikte på å kunne ytterligere heve eller fjerne aldersgrensen i arbeidsmiljøloven. Utvalget skal ikke vurdere aldersgrensene i eller i medhold av aldersgrenseloven, samt de særlige aldersgrensene i kommunal sektor. Utvalgets arbeid skal sammenstilles i en rapport innen 1. desember 2016.

Unio støttet ikke endringen i arbeidsmiljøloven om en heving av aldersgrensen fra 70 til 72 år, i forbindelse med lovendringen i 2015.

Inkluderende arbeidsliv

Unio har forpliktet seg til et bredt engasjement gjennom IA-avtalen 2014–2018, hvor målet er å gjøre det norske arbeidsliv mer inkluderende. Vi deltar gjennom oppfølgingsgruppen og faggruppen på en rekke arenaer i det inkluderende arbeidsliv. Nasjonal IA-konferanse, raskere tilbake og I-bedrift er noen av prosjektene hvor Unio er involvert.

Unio arrangerte i november 2016 «VOK 2016», en populær verneombudskonferanse hvor det deltok 150 deltakere fra hele landet. Integrering av flyktninger i samfunns- og arbeidsliv og varsling i arbeidslivet var to sentrale tema på konferansen, i tillegg til verneombudsarbeid. Unios interne arbeidsgruppe for arbeidsmiljø var sentral i utformingen av både programmet og innhenting av forelesere.

Unio har også i løpet av høsten 2016 videreutviklet vår IA-app med blant annet en nyhetsoversikt og flere relevante lenker. Appen har hatt bra oppslutning og er et nyttig verktøy for tillitsvalgte, medlemmer og andre som er involvert i IA-arbeidet.

Konkurransseklausuler

Stortinget vedtok med virkning fra 1. januar 2016 endringer i arbeidsmiljøloven vedrørende konkurransebegrensende avtaler i arbeidsforhold. Bakgrunnen for forslaget er at det stadig oftere forekommer at arbeidsgivere bruker virkemidler som begrenser konkurransen om arbeidskraften og dermed mobiliteten i arbeidsmarkedet, såkalt karantene. For mange arbeidstakere vil konkurranseklauseler fungere som et ensidig yrkesforbud.

Unio fikk sammen med de andre arbeidstakerorganisasjonene gjennomslag for å etablere en lønnsplikt forankret i arbeidsmiljøloven. Dette tror vi vil bidra til at arbeidsgivere i større grad enn i dag blir kritiske til bruken av slike klausuler. Unio er godt fornøyd med at det særlig er de yngre arbeidstakerne som er best ivaretatt gjennom lovendringen. Unio ved leder var svært sentral i sluttfasen av forhandlingene med regjeringen om det endelige resultat.

AFP tilknytning i privat sektor

Unio søkte desember 2015 om deltakelse i fellesordningen for AFP i privat sektor. Bakgrunnen for Unios søknad var forbundenens økende vekst de senere år innen privat sektor. Unio og har nå omtrent 30 000 medlemmer som befinner seg innfor det som kan defineres som privat sektor. Mange av våre medlemmer i privat sektor er ansatt i virksomheter som er organisert innen NHO, Spekter og Virke, og det er spesielt innen disse organisasjonenes avtaleområder privat AFP er aktualisert for oss.

Unio fikk i juni 2016 tilbakemelding fra styret i fellesordningen om at vi vil få tilgang til AFP-ordningen i privat sektor. Unio har med dette vedtaket banet vei for AFP langt utover våre egne rekker. Alle arbeidstakerorganisasjoner i privat sektor med innstillingsrett, som ikke har tilgang til AFP i dag, har nå en mulighet til å få AFP. Unio vil følge opp vedtaket fra fellesordningen for privat AFP.

Tilknytningsformer i arbeidslivet

Det er bred politisk enighet om at faste ansettelser skal være hovedregelen i norsk arbeidsliv. Både internasjonalt og nasjonalt er det imidlertid økende oppmerksomhet om utviklingen i bruk av ulike tilknytningsformer. Lovverket gir en viss adgang til løsere tilknytning, for eksempel ved midlertidig ansettelse og innleie. Gjennom regjeringens arbeid har det vært et økt fokus på utviklingstrekk rundt ulike former for tilknytninger i arbeidslivet. I Norge har man blant annet diskutert tilkallingsavtaler og avtaler om "fast ansettelse uten garantilønn", og bruk av selvstendige oppdragstakere og underleverandører. En ser også at endring av selskapsorganisering kan få betydning for arbeidstakers tilknytning. Unio har vært skeptisk til tilknytningsformer som undergraver hovedregelen om fast ansettelse og som legger press på lønns- og arbeidsvilkår.

Men vi erkjenner samtidig at vi må forholde oss til den framvoksende delingsøkonomien, som medfører nye typer etableringsformer, hvor de tradisjonelle tilknytningsformene til arbeidslivet ikke alltid passer. Unio deltar aktivt i regjeringens arbeid med ulike kartlegginger og kunnskapsprosjekter om tilknytningsformer i arbeidslivet.

Kontaktutvalget i NAV og Arbeidstilsynets råd

Unio har gjennom kontaktutvalget i NAV og Arbeidstilsynets råd vært med på å påvirke på viktige arenaer i arbeidslivet. Arbeidslivskriminalitet, organisering av NAV og tilsynsvirksomhet er noen viktige temaer som har vært drøftet i 2016.

Vurdering

Unios arbeidslivspolitikken handler om hvordan vi skal utøve innflytelse, få medbestemmelse og inngå gode kompromisser overfor regjeringen, Stortinget og andre politiske og faglige miljøer. Arbeidslivspolitikken er et svært viktig område for Unio, og vi har i 2016 vært en offensiv aktør mot de politiske miljøene og vært godt synlig i media.

Vi har gjennom samarbeid med andre arbeidstaker- og arbeidsgiverorganisasjoner inngått viktige allianser for å nå våre mål, samt inngått kompromisser der det har vært nødvendig å ta samfunnsansvar, alltid med fokus på de verdier Unio står for i arbeidslivet.

Unios sekretariat har i 2016 brukt mye ressurser på lov- og forskriftsarbeid. Særlig har Unio vært aktiv i forbindelse med regjeringens forslag om å endre arbeidstidsbestemmelser, utvikle ny lov for statens ansatte og varsling i arbeidslivet.

Unio har gjennom en rekke skriftlige høringsuttalelser og muntlige høringer aktivt påvirket saker innenfor arbeidslivspolitikken. Særlig har Unio hatt klar retning og markert seg som en sterk aktør i forhold til integrering av flyktninger i samfunns- og arbeidsliv.

KAPITTEL 2: UTDANNING OF FORSKNING

Formål:

å styrke utdanning, kunnskap, forskning og kompetanse i arbeidsliv og samfunn.

Arbeidet for å sikre kvalitet og ressurser i hele kunnskapskjeden, fra barnehage til høyere utdanning, har pågått løpende i Unio gjennom hele meldingsperioden. I 2016 har Unio hatt et særskilt fokus på utdannings- og kompetansepoltikkens betydning for en god integrering av flyktninger og innvandrere. Arbeidet med å sikre nødvendige ressurser i hele kunnskapskjeden har stått særlig sentralt i Unios arbeid med statsbudsjettet og kommuneproposisjonen. Unio har i perioden vært engasjert i debatter rundt formål, kvalitet og relevans i norsk utdanning.

Ny samfunnskontrakt for læreplasser

Sentralt i denne perioden var arbeidet med en ny samfunnskontrakt for læreplasser. I mars 2016 undertegnet partene i arbeidslivet og myndighetene en ny kontrakt der målet er at alle kvalifiserte søkere skal få læreplass. Mangelen på læreplasser øker faren for at unge faller fra den yrkesutdanningen de har begynt på. Partene i arbeidslivet har derfor i samarbeid med utdanningsmyndighetene blitt enige om å forplikte seg til felles innsats fram til år 2020. Innsatsen skal konsentreres om å rekruttere flere bedrifter og virksomheter til lærlingordningen, samt å jobbe for at allerede etablerte lærebedrifter tar inn flere lærlinger.

Kvalitet i høyere utdanning

I mars 2015 la regjeringen fram en stortingsmelding om strukturreform i universitets- og høyskolesektoren, Meld. St. 18 (2014-2015) Konsentrasjon for kvalitet — Strukturreform i universitets- og høyskolesektoren. Som et resultat av strukturreformene har vi gjennom 2016 gått fra 33 til 21 statlige universitet og høyskoler. Unio har gjennom perioden vært opptatt av å sikre at de regionale utdanningstilbudene ikke blir svekket eller lagt ned som følge av strukturendringene. Videre å sikre en finansieringsordning med en sterk basisbevilgning, og avvise forslaget om at den resultatbaserte andelen av rammebevilgningen skal økes over tid. Og sørge for at institusjonene får kompensert fullt ut sine merutgifter til fusjonsprosessene, slik at kostnadene disse utløser ikke må dekkes inn ved redusert aktivitet eller kvalitet ved studiene.

Våren 2016 utarbeidet Unio et grundig innspill til Kunnskapsdepartementets arbeid med en ny stortingsmelding om kvalitet i utdanningen i høyere utdanning. I innspillet la Unio vekt på a) ytre forutsetninger/rammebetingelser, b) institusjonenes indre aktiviteter og c) ønskede utdanningsresultater/læringsutbytter. Dette er tre ulike innganger til å utvikle og sikre kvalitet som må spille sammen, og Unio mente stortingsmeldingen bør ta for seg alle disse tre inngangene og kvalitetshorisontene i høyere utdanning.

Kvalitet i høyere utdanning var også tema for et debattinnlegg Ragnhild Lied hadde i Khrono i mai 2016.

Fagskolene

Regjeringen har varslet at den vil komme med en stortingsmelding om fagskolene høsten 2016. Meldingen vil være en politisk oppfølging av NOU 2014:14 Fagskolen – et attraktivt utdanningsvalg. Det er en politisk målsetting å styrke fagskoleutdanningen gjennom en mer helhetlig politikk for fagskolen. Fra politisk hold er det ønskelig å få et økt volum, bedre kvalitet, bedre relevans og økt attraktivitet. Unio har både skriftlig og gjennom ulike møter kommet med innspill og våre synspunkter på fagskolepolitikken. Hovedbudskapet vårt har vært at vi ønsker en solid og yrkesrettet fagskolesektor som primært er rettet mot yrkesfagene, og som skal dekke andre kompetansebehov enn høyere utdanning. Unio har også understreket at attraktiviteten og styrken til fagskolene ligger i og skal ligge i at tilbudene er korte, arbeidslivsretta og dynamiske. De skal raskt kunne endre seg i takt med arbeidslivets skiftende behov.

Kompetansepolitikk

I november 2015 innledet regjeringen et samarbeid med partene i arbeidslivet og andre utdanningsaktører om å etablere en nasjonal kompetansestrategi. Dette er et omfattende samarbeid. Planen er at den nasjonale kompetansestrategien skal være klar i begynnelsen av 2017. Unio har i perioden deltatt aktivt i partsarbeidet, og i diverse referanse- og arbeidsgrupper som spiller inn til strategiarbeidet.

I forbindelse med at norske myndigheter ønsker å få utviklet en nasjonal kompetansepolitisk strategi, har det vært gjennomført flere utredninger og prosjekter blant annet knyttet til framskrivning av framtidig kompetansebehov, karriereveiledning og rådgivingstjeneste, voksenopplæring og etter- og videreutdanning m.m. Våren 2016 kom en stortingsmelding om livslang læring og en NOU om karriereveiledning. Unio har vært aktivt med i partsmøter og kommet med skriftlige innspill til flere av de pågående prosessene.

Internasjonalisering

Unio har deltatt i Kunnskapsdepartementets forum for europeisk utdanningspolitikk og Kunnskapsdepartementets kontaktgruppe for Bolognaprosessen.

I meldingsperioden har Unio bidratt til et tettere nordisk samarbeid om utdanning med tilsvarende organisasjoner som Unio fra de andre nordiske landene. Vi har særlig lagt vekt på å utveksle erfaringer med våre nordiske kollegaer om utdannings- og opplæringstilbudet i tilknytning til flyktning- og integreringspolitikken.

Utdanning og kompetansepolitikk er sentrale politiske områder for både EU og OECD. På europeisk nivå er Unio representert i ETUCs utdanningskomité. Unio deltar også, på vegne av ETUC, i en av EU-kommisjonens arbeidsgrupper under rammeverket Education and Training 2020.

Unio er også aktiv deltaker i TUACs arbeidsgruppe på utdanning, opplæring og arbeidslivspolitik. Høsten 2016 deltok Ragnhild Lied i TUACs delegasjon til OECDs toppmøte om teknologiutvikling og utdanningsindustrien, som ble avholdt i Jerusalem.

Unio-studentene

Unio-studentene har i perioden hatt flere møter. De har kommet med innspill til det løpende arbeidet med utdanningssaker i Unio, og har deltatt i arbeidsgruppa for høyere utdanning og forskning. Fra 1.1.2016 fikk Unio-studentene observatørstatus i Unio-styret.

Vurdering

Unio har vært en aktiv og synlig aktør på det utdannings- og kompetansepolitiske feltet i denne perioden. Vi har blant annet markert vårt syn og hatt påvirkning på flere utdanningspolitiske saker gjennom skriftlige høringsuttalelser til Kunnskapsdepartementet og muntlige høringer samt skriftlige innspill til Stortingets kirke-, utdannings- og forskningskomité.

Unio har gjennom eget arbeid, utspill i media og gjennom allianser med andre av arbeidslivets organisasjoner og studentene satt viktige utdanningsspørsmål på dagsordenen. Vi har lagt vekt på kvalitet i høyere utdanning med spesiell vekt på å styrke basisbevilgningene og sikre handlingsrommet for UH-institusjonene, bedre kvaliteten på praksisstudiene i profesjonsutdanningene, og sikre et mer forutsigbart finansieringssystem i UH-sektoren. Vi har også hatt et særskilt fokus på situasjonen for flyktningene, og har satt søkelyset på utfordringene rundt det å få godkjent utdanning og kompetanse medbrakt fra et land utenfor EU/EØS.

Unios arbeidsgruppe for høyere utdanning og forskning har fungert godt i perioden. I tillegg til å ha en koordinerende funksjon, har arbeidsgruppen fungert som et forum for diskusjon og politikkutvikling. Arbeidsgruppen hadde en viktig funksjon i utarbeidelsen av Unios innspill til den kommende stortingsmeldingen om kvalitet i høyere utdanning.

KAPITTEL 3: SAMFUNN OG VELFERD

Formål:

å sikre og videreutvikle velferdsstaten og samfunnets fellesverdier og et bærekraftig samfunn.

På det samfunnspolitiske området prioriterer Unio ressursituasjonen i offentlig sektor høyt. Arbeidet med oppfølging av pensjonsreformen, statsbudsjettet, asyl- og innvandringspolitikken, Produktivitetskommissjonens arbeid, kommuneøkonomien, Arendalsuka, arbeid med omstilling og fornying i stat og kommune, prosjektet Sammen for en bedre kommune, forskningsspørsmål, sosial dumping, IA-spørsmål, likestilling og spørsmål knyttet til det inntektspolitiske samarbeidet har stått sentralt. Spørsmål knyttet til pensjonspolitik og inntektspolitisk samarbeid omtales under kapittel 1.

Det er viktig for Unio å gjøre organisasjonens syn på samfunnspolitiske spørsmål kjent for medlemmer, andre arbeidslivsorganisasjoner, opinion, presse og myndigheter. Unio har møtt til åpne høringer i Stortingets komiteer i forbindelse med behandlingen av statsbudsjettet og andre viktige saker.

Publikasjonen Unios notatserie, som gir bakgrunn og kommentarer til aktuelle faglige og politiske spørsmål, er kommet ut med ni nummer i meldingsperioden.

Produktivitetskommissjonen

Produktivitetskommissjonen avga sin andre rapport i februar 2016. Unio har deltatt i flere åpne møter med kommissjonen og gitt skriftlige innspill i møter der partene i arbeidslivet har blitt spesielt invitert. Unio avga en fylldig høringsuttalelse til den andre rapporten i april 2016.

I forkant av 2017-budsjettet

Unio sendte i januar 2016 innspill til regjeringen i forkant av 2017-budsjettet. Her tok vi til orde for at det er nødvendig med økt innsats for kompetanse, forskning, omstilling og nye arbeidsplasser. Unio krevde at innsatsen for å bekjempe den stigende arbeidsledigheten måtte økes og at asylsituasjonen krevde økt innsats for å sikre størst mulig yrkesdeltakelse fra de som får opphold. Vi mente at finanspolitikken måtte brukes mer aktivt og målrettet, og at virkemiddelbruken i den økonomiske politikken måtte vris bort fra store skattelettelser og for stor vektlegging av lav rente. Vi hevdet at nye lettelsener i formueskatten eller selskapskatten ville gi liten sysselsettingseffekt og dårlig fordeling. Unio foreslo en tiltakspakke som kunne gi inntil 20 000 flere arbeidsplasser, blant annet gjennom lavere arbeidsgiveravgift for oppstartbedrifter og økte offentlige utgifter som ville gi økt sysselsetting i både privat og offentlig sektor.

Revidert nasjonalbudsjett 2016 og Kommuneproposisjonen 2017

Unio krevde i forbindelse med Revidert budsjett 2016 kraftigere innsats mot den stigende arbeidsledigheten. Unio påpekte også at asylsituasjonen krever økt innsats for å sikre størst mulig yrkesdeltakelse fra de som får opphold. Budsjettets utgiftsside måtte brukes i større grad i en situasjon der norsk økonomi har nullvekst

per innbygger to år på rad. Unio krevde en styrking av budsjettets utgiftsside med 3 mrd. kroner. Antall tiltaksplasser måtte økes og virkemiddelbruken i den økonomiske politikken må vris bort fra skattelettelser og for stor vekt på lav rente. Unio krevde at kommunesektoren måtte brukes aktivt i omstillingsarbeidet og i kampen mot den økende arbeidsledigheten. Vi krevde at de frie inntektene måtte økes med 1 mrd. kroner i 2016 og ytterligere 2 mrd. kroner i 2017 ut over hva som kreves for å dekke den demografiske utgiftsveksten mv.

Statsbudsjettet 2017

Unio påpekte i forbindelse med regjeringen Solbergs forslag til statsbudsjett for 2017 at arbeidsledigheten hadde bitt seg fast på sitt høyeste nivå på 20 år og at det var nullvekst i antall sysselsatte. Med de foreslåtte skattelettelsene i 2017-budsjettet, ville den samlede svekkelsen av skattegrunnlaget i stortingsperioden summere seg til 21 mrd. kroner. Unio mente at mer målrettede tiltak for omstilling, innovasjon, forskning og offentlige tjenester og vedlikehold ville gi langt større sysselsettingseffekt. Derfor burde arbeidsmarkedspolitikken styrkes med flere tiltaksplasser og kommunesektoren brukes aktivt i omstillingsarbeidet og i kampen mot den økende arbeidsledigheten. Unio mente at det foreslåtte kommuneopplegget ville gi redusert handlingsrom, at de frie inntektene måtte økes betydelig ut over hva som kreves for å dekke den demografiske utgiftsveksten mv. Unio pekte på at omleggingen av den økonomiske støtten til kommunene for bosetting av mindreårige asylsøkere ville svekke det langsiktige integreringsarbeidet.

Sammen om en bedre kommune

Prosjektet «Sammen om en bedre kommune» har vært et samarbeid mellom hovedsammenslutningene Unio, LO, YS og Akademikerne, og Kommunal- og moderniseringsdepartementet og KS. Prosjektet varte i fire år og ble avsluttet ved utgangen av 2015.

110 kommuner har deltatt i hele eller deler av programmet, og målet var å gjøre noe med fem utfordringer i kommunesektoren: sykefravær, heltidskultur, kompetanse, rekruttering og omdømme.

Når det gjelder sykefravær, kan programmet vise til tydelige forbedringer i de 27 kommunene som deltok med lokale sykefraværprosjekt. Sykefraværet i disse kommunene gikk betydelig ned i forhold til de kommunene som ikke deltok i prosjektet.

Kommunal- og regionaldepartementet ønsket ikke å videreføre prosjektet i sin tidligere form, men i juni 2016 ble det inngått to nye avtaler mellom de samme partene. Den ene avtalen skal etablere et oppfølgingstilbud til kommuner som skal i gang med sammenslåing, mens den andre vil gi tilbud om støtte til lokalt utviklingsarbeid, og rettes mot alle kommuner.

Formålet med den førstnevnte samarbeidsavtalen er å stimulere og bidra til gode sammenslåingsprosesser lokalt, og heve kunnskapsnivået og dele erfaringer om ulike deler av en slik prosess gjennom å etablere møteplasser. Disse vil arrangeres både som nettverk og ulike typer fagsamlinger, etter lokale behov og ønsker.

Tematisk vil det være hovedvekt på arbeidsgiverrelaterte spørsmål, men andre tema kan også være aktuelle. Det første seminaret i en planlagt rekke på seks seminarer arrangeres 31.10.–1.11.2017

KS har det praktiske ansvaret for gjennomføring av tilbudet, men partene sentralt skal i fellesskap bidra med innspill til tema, problemstillinger og innhold i programmet, og være i dialog med interesserte kommuner.

Den andre avtalen, som går ut å etablere et tilbud om støtte til lokalt utviklingsarbeid, sier at arbeidet med å utvikle tilbudet først skal ta til i 2017, så her er ingen detaljer om innholdet avklart.

Likestilling og diskriminering

Arbeidet har konsentrert seg om oppfølgingen av regjeringens likestillingsmelding, det pågående arbeidet for likelønn og kampen for å beholde likestillingsloven. Unios ledelse har vært godt synlige i likestillingsdebatten på møter og i mediene.

Unio har samarbeidet tett med LO i forbindelse med regjeringens forslag til felles diskriminerings- og likestillingslov. Unio er særlig kritisk til at lovens formål om særlig å bedre kvinners stilling tas bort, at aktivitetsplikten blir klart svekket og at redegjørelsesplikten tas bort. Det er avholdt felles frokostmøte og felles 8. marsmøte med deltakelse fra likestillingsminister Solveig Horne, de politiske partiene og fagjurister. Lovforslaget har vært på høring og saken skal behandles i Stortinget våren 2017.

Likestillingsmeldingen ble behandlet i Stortinget i våren 2016. Opposisjonen, med Arbeiderpartiet og KrF i spissen, fikk flertall for 14 forslag som regjeringen ble pålagt å følge opp, blant annet ett om likelønn.

Unio kritiserte regjeringens familiemelding, som ble lagt fram våren 2016, for lite handling tross gode beskrivelser. Meldingen prøver å se familiepolitikken uavhengig av likestillingspolitikken og de samfunnsstrukturer som legger rammer for familiene. Regjeringens fokus er at «familier i krise skal hjelpes» og at bestemødre kan trå til ved barnepass m.m. Det sies lite om forebygging og hva som gagnar alle familier, og at skole, barnehage, SFO, helsesøstre og jordmødre er viktig i forebyggende øyemed.

Unio har deltatt i Barne- og likestillingsdepartementets arbeidsgruppe for likestilling. Her tok vi opp høyesterettsdommen av 25. april, som gjelder deltidsansattes fortrinnsrett til del av stilling. Unio har bedt Arbeids- og sosialdepartementet klargjøre reglene og bringe loven i samsvar med de intensjoner og praksis som er etablert.

Helse

Utjevning av sosiale helseforskjeller og lik tilgang på helsetjenester av god kvalitet, er viktige prinsipper i Unios helsepolitikk. Unio legger stor vekt på behovet for å forsterke det forebyggende helsearbeidet.

I Unios innspill til statsbudsjettet for 2017 har vi derfor lagt vekt på midler til en opptappingsplan for habilitering og rehabilitering, en forpliktende opptappingsplan for helsestasjon- og skolehelsetjenesten (slik at tildelte midler tilføres formålet) og en tilskuddsordning for ergoterapeuter.

Videre har Unio lagt vekt på at mangelen på personell og på spesialutdannet personell er en av de største kvalitetsutfordringene i de kommunale helse- og omsorgstjenestene. I den forbindelse er Unio opptatt av kompetanseheving for helsepersonell samt kvaliteten på de helsefaglige utdanningene. I kontakten med Kunnskapsdepartementet har Unio etterlyst oppfølging av forslagene i Meld. St. 13 (2011–2012) Utdanning for velferd, som blant annet omhandler kvalitet i praksisstudiene, utvikling av fellesinnholdsdel og lovfesting og finansiering av praksisstudier.

I forbindelse med Helse- og omsorgsdepartementets forslag om endring i forskrift om krav til styring og ledelse i helse- og omsorgstjenesten, støttet Unio intensjonen om bedre tilrettelegging av styringssystemer. Vi la vekt på at styringssystemene må bidra til faglig forsvarlige omsorgstjenester, systematisk kvalitetsforbedring og etterleving av brukersikkerhets-, pasient- og omsorgslovgivningen.

Næringspolitikk

Verdiskaping basert på kunnskap, forskning og utvikling er et konkurransefortrinn. Dette er utgangspunktet for Unios næringspolitiske engasjement. I det politiske påvirkningsarbeidet har rammebetingelser for næringslivsforskning, innovasjon og utvikling hatt hovedfokus.

Unio jobber også for å påvirke myndighetenes arbeid med internasjonale handelsavtaler. Ivaretagelse av faglige rettigheter, sikring av offentlige tjenester samt arbeid mot overnasjonale tvisteorganer er eksempler på Unios prioriteringer i dette arbeidet. Unio har også fremmet arbeidet med korrupsjonsbekjempelse, næringslivets samfunnsansvar og menneskerettighetsproblematikk i de næringspolitiske fora der Unio er representert. I tillegg har Unio prioritert oppfølging av TISA-forhandlingene (flerstatlig avtale om handel med tjenester) og forhandlingene om en transatlantisk frihandelsavtale (TTIP). Flere Unio-forbund har også vært engasjert i dette arbeidet.

Kampen mot økonomisk kriminalitet er sentralt i Unios arbeid. Innenfor næringspolitikken har Unio vært opptatt av å fremme tiltak som sikrer åpenhet om eierforhold og maktstrukturer. Unio har gitt innspill til Næringsdepartementets høring om økt åpenhet om aksjeeiere. Unio ser økt innsyn og kontroll med private velferdsoperatører som særlig relevant.

Offentlig sektor foretar innkjøp av varer og tjenester for store summer. Unio har arbeidet for retningslinjer som fremmer et bredere samfunnsansvar (insentiver til lærlingbedrifter, miljø og innovasjon) og motvirker arbeidslivskriminalitet og sosial dumping i forbindelse med offentlige innkjøp. Sammen med de øvrige partene i arbeidslivet var Unio med på å utarbeide veiledningen «Ti grep mot svart økonomi og arbeidslivskriminalitet som skal gjøre det lettere for kommuner å velge seriøse bedrifter».

Unio ønsker å bidra til endringsprosesser som utvikler næringer og sektorer. I løpet av det siste året har «det digitale skiftet», industri 4.0 og delingsøkonomi fått mye oppmerksomhet i den offentlige debatten. Det dreier seg om endringer som påvirker og kommer til å påvirke Unios medlemmer. Unio har startet arbeidet med å utforme en Unio-politikk på området digitalisering og delingsøkonomi.

Framtidsdebatten

På Unio-konferansen i 2015 ble rapporten «Framtidsdebatten – retningsviser for arbeidslivet» lagt fram. Rapporten var et resultat av et samarbeid med Afi. Målsettingen var å bidra med kunnskapsgrunnlag til debatten om viktige utviklingstrekk og utfordringer i framtidens arbeidsliv. Prosjektet var ment å gå over en periode på 5 år. Av ulike årsaker ble prosjektet avsluttet ved årsskiftet 2015/2016.

Unios engasjement for klimaet

Unio vedtok på representantskapsmøte i desember 2015 Unios klimapolitikk. Den globale oppvarmingen er en enorm utfordring for verdenssamfunnet. Det må derfor gjennomføres store omstillinger. Klimaendringene påvirker oss alle, og fordrer en innsats fra alle deler av samfunnslivet. Fagbevegelsen har et ansvar for å bidra, og har også et stort potensial for påvirkning. Kampen mot klimaendringer må først og fremst føres kollektivt. I fagbevegelsen har vi god tradisjon for solidaritet. Unio har i kraft av størrelse og karakter et tungt samfunnsansvar, og Unio har ambisjoner om å bevare og forbedre den norske velferden. Velferdsutviklingen er uløselig knyttet til hvordan jordkloden forvaltes. Vårt engasjement må derfor innrettes mot velferdsutvikling innenfor naturens tåleevne.

Unio er sammen med de andre hovedorganisasjonene på arbeidstaker- og arbeidsgiversiden i ferd med å inngå en samarbeidserklæring med regjeringen høsten 2016, hvor formålet er å bidra til at norske arbeidsplasser reduserer sine klimagassutslipp.

For å nå de norske klimamålene om 40 % reduksjon innen 2030, må det norske arbeidslivet bli grønnere. Norske arbeidsplasser må bidra med å redusere sine klimagassutslipp. Arbeidslivets parter representerer store deler av den norske befolkning, og kan være med på å folkeliggjøre det grønne skiftet. Partene i arbeidslivet er villige til å jobbe for å øke fokuset på klimatiltak i arbeidslivet og bidra til at Norge lykkes med å nå de klimamålene som er satt. Vi ønsker å være pådrivere for at virksomhetene er bevisst sitt klimaansvar og stimulere til bærekraftige løsninger. Vi ønsker å være sentrale partnere for den kunnskapsutviklingen som skjer i virksomhetene på disse områdene.

Et samarbeid om grønnere arbeidsplasser vil være et viktig og konkret bidrag til å redusere våre klimagassutslipp. Innovasjon, endring og omstilling gjøres best i et samspill mellom virksomhetenes ledere og de ansatte. I den enkelte virksomhet vil klima- og miljøarbeid kunne gi gode resultater når tillitsvalgte, arbeidstakere og arbeidsgivere har omforente mål, og hvor myndighetene bidrar med støttende tiltak for å nå disse målene. Den norske arbeidslivsmodellen er med på å sikre blant annet samarbeid og omstillingsevne.

Vurdering

Unios samfunnspolitiske engasjement handler først og fremst om langsiktig påvirkningsarbeid overfor regjeringen, Stortinget og andre politiske og faglige miljø. Det offentlige ordskiftet er også en viktig kanal for

påvirkning. I tillegg prioriteres deltakelse på møter og seminarer i medlemsforbundene. Ressurssituasjonen i offentlig sektor står hele tiden sentralt for arbeidet. Med en mindretallsregjering prioriteres særlig arbeidet overfor Stortinget og regjeringens støttepartier. Unio hadde sammen med forbundene en godt synlig stand under Arendalsuka. Arbeidet med innspill til Produktivitetskommisjonen har vært krevende og lagt beslag på mye tid både i Unios sekretariat og i forbundssekretariatene.

Samhandlingen med andre samfunnsaktører er omfattende. Dette gjelder særlig samarbeidet med de andre hovedorganisasjonene, hvor Unio ofte er initiativtaker. Unio blir vurdert som en ansvarlig og viktig dialog- og samarbeidspartner, både fordi vi representerer viktige grupper og forbund, men også fordi vi samhandler på grunnlag av kompetanse og en faglig-politisk plattform det er interesse for.

Likestillingsarbeidet har dreid seg om fortsatt kamp for likelønn, kamp mot regjeringens manglende vilje til tiltak på likestillingsområdet og kampen mot å fjerne likestillingsloven.

På det pensjonspolitiske området har Unio lagt vekt på å samarbeide med de andre hovedorganisasjonene. Dette gjelder også etter at Arbeids- og sosialdepartementet tok opp igjen utredningsarbeid på offentlig tjenestepensjon høsten 2016. På en rekke forskriftssaker på pensjonsområdet har arbeidstakerorganisasjonene stått sammen og levert felles høringsvar.

Etter at regjeringen i januar 2016 ga beskjed om at den ikke ville forhandle offentlig tjenestepensjon i et tariffoppgjør, har det ligget i kortene at endringer i offentlig tjenestepensjon ikke kan sluttføres i denne stortingsperioden.

I Unios innspill til regjeringen i forbindelse med statsbudsjettet, legges det vekt på gjenkjennelighet og konsistens over tid i våre krav. Arbeidet tar mye tid og samarbeidet mellom Unios sekretariat og forbundenes rådgivere i statsbudsjettgruppa er avgjørende for kvaliteten på dette arbeidet.

KAPITTEL 4: FAGBEVEGELSENS INNFLYTTELSE NASJONALT OG INTERNASJONALT

Formål:

å styrke fagbevegelsens innflytelse på nasjonal og internasjonal politikk og samfunnsutvikling.

Europaarbeidet har hatt høy prioritet i Unios internasjonale arbeid. Unio har deltatt aktivt i europeisk fagbevegelse (ETUC – European Trade Union Confederation) og i EFTAs (European Free Trade Association) konsultative komité (EFTA KK). Unios (ubemannede) kontor i Trade Union House i Brussel har vært benyttet til møter og annen aktivitet i forbindelse med politisk arbeid i Brussel.

Det store antallet flyktninger og migranter til Europa preget arbeidet i nasjonal og internasjonal fagbevegelse. Høsten 2016 gjennomførte Unio et seminar om asylpolitikk og migrasjonsspørsmål i Europa. Fagbevegelsen under press har vært et tilbakevendende tema, både internasjonalt og nasjonalt. Forsvar av lov- og avtaleverk har vært viktig på begge arenaer. Parallelt med det nasjonale varslingsarbeidet, har eksempelvis Unio jobbet for å fremme europeisk varslervern.

Unio har bidratt nasjonalt og internasjonalt i påvirkningsarbeid for å fremme bærekraftig handel og anstendig arbeid. Det dreier seg blant annet om påvirkningsarbeid i forbindelse med forhandlingene om tjenester (TISA), forhandlingene mellom EU og USA om handels- og investeringsavtale (TTIP) og EFTAs handels- og investeringsavtaler. Unios sekretariat har også bidratt med informasjon om Unios globaliserings- og handelspolitikk. Dette har blant annet skjedd gjennom innlegg på debattmøter og kurs.

Unio har vært engasjert i internasjonal fagbevegelses (ITUC) arbeid. Unios leder har vervet som en av tre nordiske representanter i ITUCs General Council. Unio har deltatt i de ulike fagkomiteene i TUAC (Trade Union Advisory Committee to the OECD).

Unio har en representant i den norske ILO-komiteen og på årets ILO-konferanse representerte Unio arbeidstakersiden i komiteen som jobbet med rekomendasjon 71 «Employment and decent work for peace and resilience – Revision of the Employment (Transition from War to Peace)».

Unios nordiske arbeid er i hovedsak knyttet til aktivitet i NFS (Nordens Fackliga Samorganisation), der Unio er representert i styret og flere arbeidsgrupper. I 2016 overtok Unio-lederen nestledervervet i NFS. Unio har også deltatt i Baltic Sea Trade Union Network (BASTUN) som koordineres gjennom NFS.

Samarbeid med den polske hovedorganisasjonen OPZZ har fortsatt i 2016. Vår prosjekterfaring ble presentert som «best practice» ved europeisk fagbevegelses årlige skoleringskonferanse høsten 2016.

Vurdering

Påvirkningsarbeid innenfor det internasjonale feltet er ressurskrevende. Unio har et stort nettverk og deltar aktivt på flere internasjonale arenaer. Det er gjort framskritt med tanke på Unios omdømme som internasjonal aktør, samt gjennomslagskraft i internasjonale sammenhenger. Det er fremdeles et

forbedringspotensial med hensyn til samarbeid mellom Unios sekretariat og medlemsforbund, samt synliggjøring av sammenhenger mellom det nasjonale og internasjonale arbeidet.

Vedlegg I

Unios inntektspolitiske uttalelse 2016, vedtatt på styremøte i Unio 15. mars 2016.

Norsk økonomi trenger kraftige tiltak for kompetanse, forskning, omstilling og nye arbeidsplasser. Både offentlig og privat sektor må brukes i kampen mot den stigende arbeidsledigheten. Oljeprisfallet, investeringsnedgangen i oljerelatert virksomhet og svakere krone gir økte muligheter for annen konkurranseutsatt virksomhet. Forsknings- og næringspolitikken må gi økte bidrag til de nødvendige omstillingene. Arbeidsmarkedspolitikken og offentlige budsjetter må brukes for å sluse ledige inn i arbeid. Asylsituasjonen krever økt innsats for å sikre størst mulig yrkesdeltakelse fra de som får opphold. Lavrentepolitikken begrenser mulighetene til å bruke finanspolitikken på en mer aktiv måte, det svekker sysselsettingen og øker faren for finansielle bobler og økt gjeldsoppygging i husholdningene.

Regjering og arbeidsgivere har satt arbeidsmarkedets rammebetingelser og tariffavtaler under press. Den norske arbeidslivsmodellen svekkes når politikken endrer maktbalansen i arbeidsmarkedet til fordel for arbeidsgiversiden. Økt omfang av konkurranseutsetting legger til rette for tariffhopping og dårligere vilkår for arbeidstakerne. Dette bidrar til uro og stadige konflikt- og tvistesituasjoner.

Unio vil slå tilbake angrep på ansattes lønns- og arbeidsvilkår, herunder arbeidstidsbestemmelser og pensjon. Sosial dumping, svart økonomi og økonomisk kriminalitet må bekjempes på bredt grunnlag. Unio vil kjempe for at utdanning og kompetanse skal lønne seg bedre. Det er avgjørende for kvaliteten på de tjenestene som hele samfunnet er avhengig av.

Offentlig sektor avgjørende for omstilling, vekst og velferd

Offentlig sektor må tilby konkurransedyktige lønns- og arbeidsvilkår og gode tjenestepensjonsordninger. Stat, kommune og helseforetak må i større grad verdsette utdanning, kompetanse og ansvar og kompensere for ulempe, belastning og risiko. Det er store rekrutteringsutfordringer i offentlig sektor, særlig innen helse, utdanning og forskning.

Offentlig sektor er effektivt drevet og leverer gode tjenester. Verdiskapingen i offentlig sektor er avgjørende for den samlede verdiskapingen i samfunnet. En kunnskapsbasert og omstillingsdyktig offentlig sektor er et viktig konkurransefortrinn for norsk næringsliv og privat sektors evne til omstilling og nyskaping. Det må legges bedre til rette for samarbeid mellom arbeidsliv og utdanning på alle nivåer.

Kvaliteten i det offentlige tjenestetilbudet må bedres. Befolkningsveksten og asylsituasjonen krever en forsert utbygging innen utdanning, helse, omsorg og infrastruktur bare for å opprettholde tjenestetilbudet per innbygger på dagens nivå. Skal kommuner og fylkeskommuner kunne tilby bedre helse-, omsorgs- og utdanningstjenester, må inntektene til sektoren økes mer enn den demografiske utgiftsveksten. Ytterligere skattelettelser står i veien for en slik satsing.

Gode offentlige tjenester er avhengig av at det brukes riktig kompetanse til de enkelte oppgavene. Dette øker kvaliteten i tjenestetilbudet og produktiviteten i sektoren. Videre må hele offentlig sektor satse målrettet og samordnet på bruk av IKT slik at mer av arbeidskraften i sektoren kan frigjøres til kjerneoppgavene. Effektiv bruk av IKT i offentlig sektor vil gjøre tjenestene lettere tilgjengelig for befolkningen, gjøre de ansatte bedre i stand til å gi et godt tjenestetilbud og være avgjørende for å hindre privatisering av velferden.

Offentlige arbeidsgivere har et stort ansvar for å bekjempe verdsettingsdiskriminering. Det trengs også tiltak på tvers av sektorer i arbeidslivet med tanke på å sikre likelønn mellom kvinner og menn. Dette er også et politisk ansvar.

Arbeidstid og pensjon

Arbeidstid må brukes som redskap for å få folk til å stå lenger i arbeid. Flertallet i Arbeidstidsutvalget går feil vei når de foreslår at ansatte må jobbe flere helger og lengre dager. Unio advarer mot ensidig å legge større makt til arbeidsgiver i arbeidstidsspørsmål. Det svekker grunnlaget for at partene i arbeidslivet skal ha en viktig rolle i slike spørsmål. Å legge et større ansvar på den enkelte arbeidstakeren og mindre makt til de tillitsvalgte, er heller ikke løsningen på deltidspromatikkene eller rekrutteringsutfordringene i deler av offentlig sektor.

Unio vil i tråd med den norske modellen kjempe for de generelle vernebestemmelsene i arbeidsmiljøloven og de ansattes rett til å forhandle om tilpassede arbeidstidsordninger. Dette er et viktig bidrag til et helsefremmende arbeidsmiljø med rom for faglig autonomi og påvirkning av egen arbeidssituasjon, slik at det skapes et inkluderende arbeidsliv med reell mulighet til å stå lenger i arbeid før pensjonering.

Pensjon kan bli tema i årets oppgjør i både privat og offentlig sektor. Tariffesting av kollektive pensjonsordninger er viktig fordi pensjon er en del av de samlede lønns- og arbeidsvilkårene. En god pensjonsordning er livsvarig, den har kjønns- og aldersnøytrale premier og reguleringsprinsipper som sikrer en forutsigbar pensjon for arbeidstaker på samme måte som folketrygden.

Det forestående arbeidet med endringer i offentlig tjenstepensjon slik at yngre årskull kan kompensere for levealdersjusteringen raskest mulig er viktig. En omlegging til en allårsmodell må ivareta yrkesmønstrene i offentlig sektor og grunnlovsvernet av opptjente rettigheter før 2011 må ivaretas. Arbeidet må belyse de kjønns- og likestillingsmessige konsekvensene og betydningen av lang utdanning. Tidligpensjonstillegg må sikre en pensjon til å leve av for de som må gå tidlig. Alderspensjon i tjenstepensjonsordningen til uføre, de med oppsatte rettigheter og de med særaldersgrense må ivaretas. Endringer i offentlig tjenstepensjon skal forhandles mellom partene i KS og staten.

Internasjonal økonomi

Internasjonal økonomi tar seg sakte opp. I USA har oppgangen vart noe tid, sysselsettingen øker og ledigheten har allerede kommet ned på et relativt lavt nivå. Den amerikanske sentralbanken har satt opp styringsrentene en gang. De framvoksende økonomiene er preget av prisfallet på olje og andre råvarer. Storeksporthører som Russland og Brasil rammes hardt. Veksten er imidlertid fortsatt sterk i India og Kina som importerer mye råvarer.

I Europa er oppgangen svakere, men ventes å komme opp mot 2 prosent i 2016 og 2017. Ledigheten ventes å gå under 10 pst i 2017 for første gang på flere år.

Mange av de nye jobbene i USA og Tyskland, som begge har hatt stor vekst i sysselsettingen og økte sysselsetningsrater de siste årene, har derimot kommet i lavproduktive yrker hvor lønningene knapt er til å leve av, innslaget av «working poor» utgjør 5 millioner sysselsatte i USA og 2 millioner i Tyskland.

Europa sliter med lav samlet etterspørsel, noe som dels kan forklares med at lønnsandelen i mange europeiske land har gått drastisk ned de siste 15 år, og med at investeringene etter finanskrisa falt brått og har blitt liggende på om lag samme lave nivå siste seks år, et nivå som ikke er høyere enn det var for over 15 år siden.

Europeisk fagbevegelse (ETUC) peker på at Europa trenger økt etterspørselsstimulans bl.a. gjennom økte investeringer på bred front. Europa trenger økt satsing på infrastruktur, på utdanning og forskning og i offentlig sektor. Et slikt investeringsprogram må komme i tillegg til Den europeiske sentralbankens fortsatte oppkjøp av statsgjeld og lønnsoppgjør i de europeiske landene som står i forhold til produktivitetsveksten.

Norsk økonomi

Arbeidsledigheten i Norge er på vei opp. Konjunkturedgangen har vart i godt over ett år, med kraftig nedgang i petroleumsinvesteringene som den viktigste drivkraften. Målt i absolutte tall har det ikke vært flere helt ledige personer siden 1993. Målt som andel av arbeidsstyrken var derimot ledigheten høyere i 2005 enn den er nå.

Norsk økonomi var todelt på vei opp og er todelt på vei ned. I tiåret før oljeprisfallet var veksten sterkest i oljerelatert virksomhet og i fylker med mye aktivitet knyttet til olja. Etter oljeprisfallet er det de samme næringene og fylkene som merker nedgangen sterkest. Før oljeprisfallet spredte impulsene fra oljevirksomheten og statens inntekter fra olja seg til fastlandsnæringene og offentlig sektor. Så langt har oljenedturen ikke rammet hele økonomien eller hele landet. Kronesvekkelsen styrker andre konkurranseutsatte virksomheter. Fisk, oppdrett og reiseliv går bedre enn på lenge. På Østlandet og i Nord-Norge skapes det nye arbeidsplasser og ledigheten går ned i flere fylker. Det gjenstår å se hvor mye oljeprisfallet og nedgangen i petroleumsvirksomheten etter hvert vil påvirke resten av økonomien og resten av landet.

Unio mener at oljefondet og handlingsregelen gir oss rom til å holde aktiviteten oppe hvis finanspolitikken brukes mer aktivt. Nedgangen i petroleumsinvesteringene skjer fra et meget høyt nivå. En bør derfor unngå å føre en politikk som sikter mot å gjenopprette dette aktivitetsnivået i petroleumsnæringene.

SSB spår i sine siste prognoser at vi vil få en forsiktig konjunkturoppgang fra andre halvår 2016, at AKU-ledigheten vil nå en topp på 4,6 pst. i år tilsvarende 129.000 helt arbeidsledige, og at ledigheten i 2017 og 2018 bare vil gå svakt ned til tross for at veksten i fastlandsøkonomien ventes å ligge nær trendvekst i 2017 og 2018. Flere varsler om oppsigelser og permitteringer etter nyttår og svakere sysselsettingsvekst, svakere forbruksvekst og svakere eksport enn tidligere anslått tyder på at det vil ta lenger tid før oppgangen kommer og at hele landet vil bli påvirket, ikke bare «oljefylkene». Vekstanslagene må også ses i lys av befolkningsveksten som fortsatt er meget høy, det krever i seg selv høyere vekst enn i en økonomi med stagnerende befolkning som er tilfelle i mange europeiske land.

Flyktnings situasjonen

Flyktningssituasjonen setter vår solidaritet på prøve. Vi har lange humanitære tradisjoner som vi skal videreføre. Det er uheldig å vurdere situasjonen ensidig ut fra et trusselperspektiv. De menneskene som kommer hit, og som ønsker å bygge en ny tilværelse her, representerer store ressurser og muligheter gitt at vi tar dem imot på en måte som gir dem reell tilgang til samfunnets ulike arenaer.

Unio mener at vi må hegne om asylinstituttet og raskest mulig gi alle asylsøkere individuell behandling av sine søknader. Flyktningene og befolkning for øvrig har alt å tjene på raskest mulig å gi de som får opphold norskopplæring og at flyktningene raskt kommer i aktivitet. Det kan være i opplæring eller utdanning, på tiltak eller i arbeid. Vel så viktig er det å mobilisere den kapasiteten som ligger i sivilsamfunnets arenaer, i frivillighet, foreningsliv, idrett og kirkesamfunn. De møteplassene helsevesen, skole og barnehage representerer kan i så måte være sentrale igangsettere.

Unio mener at det er spesielt viktig å holde på prinsippene i vår arbeidslivsmoell når vi får et stort tilfang av nye flyktninger. Alle er tjent med at vi bruker trepartssamarbeidet for å koordinere innsatsen. Vi vil avvise alle forslag som kan bidra til at det utvikler seg en pariakaste i arbeidslivet. Det viktigste og mest effektive verktøyet for å hindre en slik utvikling er solide tariffavtaler.

Krav til den økonomiske politikken

Unio mener at tiltakene for omstilling og nye arbeidsplasser må styrkes. Den økonomiske politikken må innrettes slik at finanspolitikken får større alburom framfor pengepolitikken. En mer ekspansiv finanspolitikk med økte utgifter og mindre vekt på skattelette gir større rom for målrettede omstillingstiltak mot næringer som kan vokse og de delene av landet som trenger stimulans mest. Sysselsettings- og arbeidsmarkedspolitikken må være langt mer offensiv. Unio er mot ytterligere skattelettelse, de gir liten sysselsettingseffekt, de er lite treffsikre og de gir dårlig fordeling.

En mer målrettet bruk av finanspolitikken for å styrke offentlige investeringer og offentlig tjenestetilbud, vil gi langt større sysselsettingseffekt og flere arbeidsplasser både i privat og offentlig sektor. Det må investeres langsiktig i kompetanse, forskning, innovasjon omstilling og gode miljørette løsninger. Et grønt næringsliv og grønne jobber må ha en viktig plass i næringspolitikken og prege både mål og tiltak.

Norges sterke og innovative maritime næring er bygget på sjøfolks erfaringsbaserte kompetanse gjennom generasjoner. For å sikre at næringen har tilgang til denne avgjørende kompetansen også i framtiden, må taket i nettolønnsordningen fjernes. I tillegg krever Unio at regjeringen innfører krav om norske lønns- og arbeidsvilkår i norske farvann. Vi ser at offshore-rederier i stadig økende grad erstatter sjøfolk bosatt i Norge med arbeidskraft på internasjonale minimumlønnninger. Norsk sokkel er en del av det norske arbeidsmarkedet, og de som jobber der må ha lønninger som gjør det mulig å bo og leve i Norge.

Regjeringen må foreslå nye tiltak i Revidert budsjett. Unio har tidligere foreslått en rekke tiltak som kan øke sysselsettingen med inntil 20 000 arbeidsplasser, blant annet gjennom lavere arbeidsgiveravgift for gründerbedrifter og oppstartsselskaper. Det vil gjøre det billigere for virksomhetene å holde på ansatte og sysselsette flere. Budsjettet må brukes på en måte som øker både privat og offentlig sysselsetting. Kommunesektoren må få en mer sentral rolle i kampen mot den økende arbeidsledigheten. Stram kommuneøkonomi gir små muligheter for å bedre tjenestetilbudet på kjerneområdene utdanning, helse og omsorg. Mange av tiltakene bør være av midlertidig karakter. En slik politikk vil redusere behovet for ytterligere rentenedsettelse fra Norges Bank. Regjeringens prioritering av pengepolitikk og lav rente øker faren for finansielle bobler og økt gjeldsoppbygging i husholdningene.

Lønns- og prisutviklingen

TBU anslår i sin februar-rapport (se sammendrag i vedlegg 1) den gjennomsnittlige lønnsvekst for arbeidere og funksjonærer i NHO-bedrifter i industrien til 3,2 prosent de siste 3 år og 2 ½ prosent i 2015.

For funksjonærer i industrien var lønnsveksten de siste 3 år i gjennomsnitt 0,3 prosentpoeng høyere enn for arbeiderne. I 2015 var lønnsveksten for arbeidere og funksjonærer i industrien lik. Den endelige bekreftelsen på utviklingen får vi i TBUs mars-rapport.

Konsumprisindeksen steg med 2,0 prosent i 2014 og 2,1 prosent i 2015. TBUs anslag i forkant av forhandlingene i 2015 var «om lag 2 ¼ prosent». TBU anslår konsumprisveksten fra 2015 til 2016 til «om lag 2 ½ pst». SSBs siste anslag for 2016 er 2,8 pst. Usikkerheten i anslagene er særlig knyttet til utviklingen i kronkursen og elektrisitetsprisene framover.

Føringer

- utdanning, kompetanse, ansvar og risiko, legges til grunn ved utforming av krav, der likelønn skal ivaretas og verdsettingsdiskriminering motvirkes
- krav utformes med det inntektspolitiske dokumentet som felles grunnlag

- forhandlingene om økonomi skal ta utgangspunkt i et troverdig anslag på samlet lønnsvekst i industrien og kompensasjon for eventuelt etterslep
- i hvert enkelt tariffområde forhandles det om rammer og innretning, med sikte på bedret reallønn for medlemmene
- grupper som systematisk over tid er blitt hengende etter i lønnsutvikling kan kreves kompensert særskilt
- kvinnedominerte yrkesgrupper med høyere utdanning og lavt lønnsnivå sammenlignet med tilsvarende mannsdominerte yrkesgrupper kan kreves kompensert særskilt
- de enkelte forhandlingsutvalg har ansvaret for fordeling og prioritering innenfor den økonomiske ramma i eget tariffområde

Vedlegg 2: Høringer, konferanser, representasjon og arbeidsgrupper

Høringsuttalelser som er avgitt i meldingsperioden:

Arbeids- og sosialdepartementet

- Drøftinger om statsbudsjettet 2017 vedrørende pensjonister
- Samordning av alderspensjon for 67 år og enkepensjon fra offentlig tjenestepensjon med uføretrygd fra folketrygden - felles hørings svar fra LO, Unio, YS og Akademikerne
- Rapportutkast offentlig tjenestepensjon - felles hørings svar fra LO, Unio, YS og Akademikerne
- Sikring av pensjon ved privatisering (Dok 8: 109 S) - felles hørings svar fra LO, Unio, YS og Akademikerne
- Presisering av utlendingsforskriften § 1-1 om luftfart
- Endringer i forskrift om dagpenger under arbeidsløshet – dagpenger under utdanning
- Gjennomføring av håndhevingsdirektivet i norsk rett
- NOU 2016:1 Arbeidstidsutvalget
- Endring i arbeidsmiljølovens bestemmelser om varslingsfrist
- Forslag til endringer i arbeidsmiljølovens bestemmelser om varslingsfrist
- Endringer i forskrift om tvisteløsningsnemnda etter arbeidsmiljøloven

Arbeidstilsynet

- Forslag til endringer i arbeidsmiljøforskriftene – vold og trussel om vold på arbeidsplassen

Barne-, likestillings- og inkluderingsdepartementet

- Forslag til felles likestillings- og diskrimineringslov
- Utkast til Norge 9. rapport til FNs kvinnediskrimineringskomite
- Kvalitets- og strukturreform i barnevernet – forslag til endringer i barnevernloven
- Forslag til ny lov om omsorgssentre for enslige mindreårige asylsøkere (omsorgssenterloven)
- Forslag til lov om informasjonstilgang, taushetsplikt mv. for Statens helsetilsyn ved gjennomgang av et utvalg saker om akutt plassering og omsorgsovertakelse etter barnevernloven
- Endring i kvalitetsforskriften – forslag om hjemmel til å gi dispensasjon til å fravike kravene i kvalitetsforskriften i ekstraordinære situasjoner

Finansdepartementet

- Produktivitetskomisjonens andre rapport NOU 2016:3 Ved et vendepunkt – Fra ressursøkonomi til kunnskapsøkonomi

Helse- og omsorgsdepartementet

- Forskrift om styringssystem i helse- og omsorgssektoren

Justis- og beredskapsdepartementet

- Integreringsmeldinga
- Endring i introduksjonsloven. Innføring av forsøkshjemmel

Kommunal- og moderniseringsdepartementet

- Endringer i valgloven
- Forslag til nytt inntektssystem for kommunene
- Forslag til ny lov om statens ansatte
- Forslag til lov om informasjonstilgang, taushetsplikt mv. for Statens Helsetilsyn
- NOU 2016:4 Ny kommunelov

Kunnskapsdepartementet

- Forslag om endring i forskrift om opptak til høyere utdanning
- NOU 2015:8 Fremtidens skole
- Endring på opplæringsloven – friere skolevalg, mulighet til å tilby mer grunnskoloring m.m.
- Endringer i universitets- og høyskoleloven
- Lov og forskrift om godkjenning av yrkeskvalifikasjoner fra en EØS-stat eller Sveits for å kunne utøve et regulert yrke
- Forslag til endring i forskrift om kvalitetssikring og kvalitetsutvikling i høyere utdanning og fagskoleutdanning
- Karriererettleiingsutvalets delrapport
- Forslag til endringer i barnehageloven om barn med særlige behov
- Forskrifter om rammeplan for femårige grunnskolelærerutdanninger
- «Kunnskapssektoren sett utenfra»
- Innspill til stortingsmelding om kvalitet i høyere utdanning
- Forskrift om plikt til å stille krav om bruk av lærlinger ved offentlige anskaffelser

Nærings- og fiskeridepartementet

- Forslag om ulike løsningsalternativer for å sikre økt åpenhet om opplysning om aksjeeiere

Sør-Trøndelag fylkeskommune

- Trøndelagsutredningen

Konferanser og seminarer

2015

November

16.–18. Unios tillitsvalgtkurs, Quality Spa & Resort, Son

Desember

07.–09. Representantskapsmøte og Unio-konferansen, Sundvolden Hotel

10. Frokostmøte Unio og LO: Felles diskrimineringslov – exit likestillingslov? Kulturhuset, Oslo

2016

Januar

19.–20. Tariffseminar, Scandic Holmenkollen Park

28. Møte mellom profesjonalitet og barns rettigheter, Hotel Continental, Oslo

Februar

15.–16. Forhandlingsutvalg stat, Scandic Holmenkollen Park

17. Frokostseminar: Forslag til ny lov om ansettelsesforhold i staten, Stratos kurs- og konferansesenter, Oslo

17.–18. Forhandlingsutvalg KS, Scandic Holmenkollen Park

18.–19. Styreseminar, Scandic Holmenkollen Park

Mars

Div. konfliktskolering

08. Likestillingspolitisk frokostseminar LO og Unio, Stratos kurs- og konferansesenter, Oslo

10. Inntektspolitisk konferanse, Thon Conference Universitetsgaten, Oslo

April/mai

Div. konfliktskolering

August

16.–19. Arendalsuka

September

- 05.–06. Forhandlingsutvalg stat, Radisson Blu Airport Hotel, Oslo
- 06.–07. Europeisk flyktning- og migrasjonspolitikk, Brussel
- 08. Tariffevaluering, Thon Conference Universitetsgaten, Oslo
- 12.–13. Styreseminar, Scandic Holmenkollen Park, Oslo
- 15. Arbeidslivskriminalitet krever sterkere tilbake, Scandic St. Olavs plass, Oslo

- 21.–22. Nordisk tjenestemannsmøte, Hurdalsjøen hotell og konferansesenter

November

- 02.–03. Nav-konferanse, Scandic Holmenkollen Park, Oslo
- 07.–08. VOK 2016, Scandic Holmenkollen Park, Oslo
- Verneombudskonferansen

Unio-representasjon

Regjeringens kontaktutvalg

Anders Folkestad (til 31.12.15)

Ragnhild Lied (fra 01.01.16)

Det tekniske beregningsutvalget for inntektsoppgjørene (TBU)

Erik Orskaug, medlem

Rolf Stangeland

Arbeidslivs- og pensjonspolitisk råd

Anders Folkestad (til 31.12.15)

Ragnhild Lied (fra 01.01.16)

Programråd Saman om ein betre kommune

Ragnhild Lied

Administrativ styringsgruppe Sammen om en bedre kommune

Ina Smith-Meyer

Politisk møtearena Tilbud til kommuner som skal slå seg sammen (2016)

Steffen Handal

Administrativ styringsgruppe Tilbud til kommuner som skal slå seg sammen (2016)

Geir Lyngstad Strøm

Aldersgrenseutvalget

Henrik Dahle, medlem

Referansegruppe konkurranseklausuler

Henrik Dahle

Regelverksforum

Henrik Dahle, medlem

Referansegruppe I-bedrift

Henrik Dahle

Referansegruppe overvåking i arbeidslivet

Henrik Dahle

Referansegruppe utredning av endringer i privat tjenestepensjon

Erik Orskaug

Arbeidsgruppe for likestilling i arbeidslivet

Nora Sørensen

Arbeidsgruppe varsling

Henrik Dahle

Arbeidsgruppe tariffpartene i privat sektor

Henrik Dahle

Representasjon overfor staten:

Statistikk og beregningsutvalget, stat

Rolf Stangeland

Atle Gullestad

Statens lønnsutvalg

Atle Gullestad, medlem

Ingjerd Hovdenakk, varamedlem

Tilsetningsrådet for overtallige arbeidstakere i staten

Jorunn Solgaard, medlem

Atle Gullestad, varamedlem

Omstillingstillitsvalgt i staten

Atle Gullestad

Rådgivende utvalg for OU-midler i staten

Rolf Stangeland, medlem

Gjenoppbygging av nytt regjeringskvartal

Atle Gullestad

Representasjon overfor KS:

Teknisk beregningsutvalg KS

Klemet Rønning-Aaby (fra 01.01.15)

Rasmus T. Gjestland

Sentralt kontaktmøte KS

Ragnhild Lied (til 31.12.2015)

Steffen Handal (frå 1.1.2016)

Solveig Kopperstad Bratseth

Klemet Rønning-Aaby

Ina Smith-Meyer (til 29.02.16)

Geir Lyngstad Strøm (fra 01.03.16)

Rådgivende utvalg for OU-midler KS

Rolf Stangeland, medlem

Pensjonskontorets styre, KS-området

Marit Gjerdalen, medlem

Erik Orskaug, medlem

Ingjerd Hovdenakk, varamedlem

Partssammensatt utvalg – HTA kapittel 4 Sentrale lønns- og stillingsbestemmelser (2015-2016)

Erik Løvstad

Johs Bruvik

Partssammensatt utvalg – Pensjon

Marit Gjerdalen

Endre Lien

Partssammensatt utvalg – Hovedavtalens del C (2014–2015)

Ina Smith-Meyer

Kirsti Glad

Representasjon overfor Spekter:

Opplæring og utviklingsfondet

Rolf Stangeland

Representasjon overfor Oslo kommune:

Kontaktutvalget, Oslo kommune

Terje Vilno (til 01.02.15)

Aina Skjefstad Andersen (fra 01.02.15)

Line Orlund

Partene i Oslo kommune (PIO)

Aina Skjefstad Andersen

Line Orlund

Opplærings- og utviklingsfondets styre

Toril Lederhilger

Stine Sund

Beregningsutvalget

Bjørn Sævareid

Rolf Stangeland

Annen representasjon:

NAV's kontaktforum

Solveig Kopperstad Bratseth

Henrik Dahle

Oppfølgingsgruppen – inkluderende arbeidsliv (IA)

Henrik Dahle

Faggruppen – inkluderende arbeidsliv (IA)

Rolf Stangeland

Senter for seniorpolitikk (SSP)

Henrik Dahle, varamedlem til styret
May-Britt Heimsæter, årsmøtedelegat
Ingjerd Hovdenakk, leder valgkomiteen

Arbeidsmiljøsenderet

Anders Folkestad, leiar

Arbeidstilsynets råd

Henrik Dahle, medlem

Fagrådet for statens arbeidsmiljøinstitutt (STAMI)

Henrik Dahle, medlem

Referansegruppe ASD «Utvikling av ulike typer tilknytningsformer i arbeidslivet»

Henrik Dahle, medlem

Referansegruppe ASD «Raskere tilbake»

Henrik Dahle, medlem

Idébanken IA i arbeidslivet

Nora Sørensen

Samarbeidsforum mot svart økonomi

Rolf Stangeland, medlem
Erik Orskaug, varamedlem

Styringsgruppa for Fafo Østforum

Lars Holmer-Hoven (til 31.07.16)
Liz Helgesen (fra 01.08.16)

Referansegruppe Innovasjon Norge

Lars Holmer-Hoven (til 31.07.16)
Liz Helgesen (fra 01.08.16)

Kontaktgruppen for Bologna-prosessen

Åshild Olaussen

KOMPakt – Regjeringens utvalg for næringslivets samfunnsansvar

Liz Helgesen

WTO-utvalget, Utenriksdepartementet

Liz Helgesen

UDs gruppe for tidlig varsling (TV-gruppa)

Liz Helgesen

Den norske ILO-komiteen

Lars Holmer-Hoven, medlem (til 31.07.16)

Liz Helgesen, medlem (fra 01.08.16)

Forum for europeisk utdanningspolitikk

Åshild Olaussen

Nasjonalt forum for karriereveiledning

Åshild Olaussen

Nasjonal ressurs- og koordineringsgruppe for samfunnskontrakten for flere læreplaner

Åshild Olaussen

Nasjonal fagstrategisk enhet for utdanning og forskning innen helse- og sosialfag

Karen Bjørø

Nasjonalt samarbeidsorgan for helse- og utdanningssektoren

Jarle Grumstad

Styremedlem i Norgesuniversitetet

Åshild Olaussen

Unios representanter i Arbeidslivsentrene

Karen Brasetvik

Sigrunn Øygarden Gundersen

Lisbeth Rudlang Linda Løvik

Ingunn Holtklampen

Jorunn Johannessen

Arild Sandstøl

Kari Lium

Anne Siri Bentsen
Lisbet Strickert
Tone Stangnes Gjerstad
Stein Ove Lianes
Anita Richardsen
Vidar Webjørnsen
Marianne Moen Knudsen
Anne-Britt Jansen

Unios representanter i Arbeidstilsynets regionale råd

Tone Stangnes Gjerstad
Marianne Moen Knudsen
Hanne Marit Bergland
Atle Thorstensen
Jorunn Bakke Johannessen
Dagrun Lundsvoll
Anne Løkse Berthinussen

Unios representanter RSMSØ (regionalt samarbeidsforum mot svart økonomi)

Kenneth Henriksen, Oslo/Akershus
Rune Geir Kaspersen, Østfold
Anne Yun Rygh, Vestfold
Anne Lise Søgner Heien, Buskerud
Tone Rønning, Hedemark og Oppland
Harald Johansen, Telemark
Anne Cathrine Fodstad, Agder
Atle Oanes, Agder
Margrethe Vatne Rønningen, Rogaland
Alf Reidar Myrstad, Sogn og Fjordane
Linn Kathrin Knudsen, Møre og Romsdal
Helge Foss Hansen, Sør-Trøndelag
Maiken Paulsen, Nordland
Perly Paulsen, Troms
Bjørnar Mjøen, Finnmark

Regionstillitsvalgte i Spekter

Helse Sør-Øst: Karin Soltvedt
Irene Kronkvist
Kirsten Brubakk
Helse Vest: Lise Karin Strømme
Helse Midt: Ellen Wøhni
Helse Nord: Sissel Alterskjær

Styret i KLP

Ingjerd Hovdenakk, observatør
Erik Orskaug, varaobservatør

Representantskapet i KLP

Erik Orskaug, medlem
Ingjerd Hovdenakk, varamedlem

Arbeidsdepartementets partssammensatte gruppe for evalueringen av Pensjonsreformen

Erik Orskaug, medlem
Marit Gjerdalen, varamedlem

Partssammensatt gruppe som følger ASDs utredning av offentlig tjenestepensjon

Erik Orskaug
Marit Gjerdalen

Brukerrådet for Norsk Forskningsråd-evalueringen av Pensjonsreformen

Erik Orskaug
Marit Gjerdalen

AKAN-utvalget

Lars Holmer-Hoven (til 31.07.16)
Signy Svendsen (fra 01.08.16)

Internasjonal representasjon:

EFTAS konsultative komité

Liz Helgesen, medlem

Nordens faglige samorganisasjon (NFS-styret)

Anders Folkestad, styremedlem (til 31.12.15)

Ragnhild Lied, styremedlem (fra 01.01.16)

Solveig Kopperstad Bratseth, styremedlem

Liz Helgesen, rådgiver

André Oktay Dahl, rådgiver

NFS' Europautvalg

Liz Helgesen

European trade union confederation (ETUC) – styret (executive committee)

Anders Folkestad, styremedlem (til 31.12.15)

Ragnhild Lied (fra 01.01.2016)

Terje Skyvulstad, varamedlem (til 31.12.15)

Kjetil Rekdal (fra 01.01.16)

Liz Helgesen, rådgiver

André Oktay Dahl, rådgiver

ETUC-komiteer og arbeidsgrupper

Social Dialogue Committee – Liz Helgesen (varamedlem)

Economic and employment Committee – Erik Orskaug (varamedlem)

Education and Training Committee– Åshild Olaussen

Women's Committee - Nora Sørensen

Working group Legislation and Social Policy – Henrik Dahle (varamedlem)

ITUC General Council

Anders Folkestad (til 31.12.2015)

Ragnhild Lied (fra 01.01.16)

Lars Holmer-Hoven (rådgiver) (til 31.07.16)

Liz Helgesen (fra 01.08.16)

Trade Union Advisory Committee to the OECD (TUAC)

Plenary session (rådsmøte) – Anders Folkestad

Working group on Economic Policy – Rolf Stangeland

Working group on Education, Training and Employment policy – Åshild Olaussen

ILOs arbeidskonferanse

Lars Holmer-Hoven (til 31.07.16)

Liz Helgesen (fra 01.08.2016)

Nordisk ILO-samarbeid/Den norske ILO-komiteen

Lars Holmer-Hoven (til 31.07.16)

Liz Helgesen (fra 01.08.16)

Baltic Sea Labour Network (BASTUN)

Lars Holmer-Hoven (til 31.07.16)

Liz Helgesen (fra 01.08.16)

Oversikt over Unios utvalg og arbeidsgrupper

Organisasjonsutvalget

Terje Skyvulstad, leder

Kjetil Rekdal, leder

Lars Erik Wærstad

Olaug Flø Brekke

Sigve Bolstad

Hilde Gunn Avløypp

Alfred Sørbo

Ina Smith-Meyer

Signy Svendsen

Geir Lyngstad Strøm

Utdanningsforbundet (til 31.12.15)

Politiets Fellesforbund (fra 01.01.16)

Utdanningsforbundet

Norsk Sykepleierforbund

Politiets Fellesforbund (til 31.12.15)

Forskerforbundet (fra 01.01.16)

Akademikerforbundet

Unio (til 29.02.16)

Unio (01.03.16-31.07.16)

Unio (fra 01.08.16)

Privatutvalget (Unio privat)

Henrik Dahle

Solveig Kopperstad Bratseth, leder

Kolbjørg Ødegaard

Hilde Gunn Avløypp

Fred Hatlebrekke

Anna Pettersen

Hege-Merethe Bengtsson

Unio

Norsk Sykepleierforbund

Utdanningsforbundet

Forskerforbundet

Norsk Fysioterapeutforbund

Norsk Radiografforbund

Det norske maskinistforbund

Arbeidsgruppe for statsbudsjettsaker (Statsbudsjettgruppa)

Erik Orskaug	Unio
Eirik Lund	Utdanningsforbundet
Trude Hagen	Norsk Sykepleierforbund
Bjørn T. Berg	Forskerforbundet
Paal Christian Balchen	Politiets Fellesforbund
Elin Robøle Bjør	Norsk Fysioterapeutforbund
Nils Erik Ness	Norsk Ergoterapeutforbund
Ole-Johs Huuse	Presteforeningen
Øivind Eriksen	Skatterevisorenes forening
Leiv Sigmund Hope	Det Norske Diakonforbund
Hege-Merethe Bengtsson	Det norske maskinistforbund
Håkon Hjemly	Norsk Radiografforbund

Arbeidsgruppe for inkluderende arbeidsliv

Henrik Dahle	Unio
May-Britt Heimsæter	Utdanningsforbundet
Nina-Merete Kristiansen	Norsk Sykepleierforbund
Mariann Helen Olsen	Forskerforbundet
Liv Ova Graham	Politiets Fellesforbund
Thea Wessel Jørgensen	Norsk Fysioterapeutforbund
Astrid T. Sørland	Akademikerforbundet
Anita Engeset	Norsk Ergoterapeutforbund
Kari Zakariassen	Presteforeningen
Leiv Sigmund Hope	Det Norske Diakonforbund
Ole Jacob Støle	Det norske maskinistforbund

Arbeidsgruppe høyere utdanning og forskning

Åshild Olaussen	Unio
Karin Elizabeth Torp	Utdanningsforbundet
Jarle Grumstad	Norsk Sykepleierforbund
Eva Østvik	Norsk Sykepleierforbund
Jon W. Iddeng / Kari Folkenborg	Forskerforbundet
Jorunn Norgård	Forskerforbundet (fra 01.08.16)
Paal Christian Balchen	Politiets Fellesforbund
Marianne Aars	Norsk Fysioterapeutforbund
Arnhild Thorseth	Akademikerforbundet
Anita Engeset	Norsk Ergoterapeutforbund
Odd Rune Malterud	Det norske maskinistforbund
Marit Bunkholt	Presteforeningen

Bjørn Roberg	Unio-studentene
Stephanie Bahl	Unio-studentene (til 01.08.16)
Thea Martine Olsen	Unio-studentene (fra 01.08.16)

Kompetansepolitisk arbeidsgruppe

Åshild Olaussen	Unio
Astrid Sund	Utdanningsforbundet
Kari Elisabeth Bugge	Norsk Sykepleierforbund
Kari Folkenborg	Forskerforbundet
Stein Nordahl Wilhelmsen	Politiets Fellesforbund
Håkon Hjemly	Norsk Radiografforbund
Toril Laberg	Norsk Ergoterapeutforbund
Øyvind Eriksen	Skatterevisorenes forening
Ida Bentestuden	Norsk Fysioterapeutforbund

Arbeidsgruppe for pensjonspolitiske saker (Pensjonsgruppa)

Erik Orskaug	Unio
Klemet Rønning-Aaby	Unio
Endre Lien	Utdanningsforbundet
Marit Gjerdalen	Norsk Sykepleierforbund
Hildur N. Nilssen	Forskerforbundet
Roar Fosse	Politiets Fellesforbund
Kari Bente Sørli	Norsk Fysioterapeutforbund
Knut Walle-Hansen	Presteforeningen
Øivind Eriksen	Skatterevisorenes forening
Hege-Merethe Bengtsson	Det norske maskinistforbund
Brit-Toril Lundt	Norsk Ergoterapeutforbund
Thor Eivind Halvorsen	Norsk Radiografforbund
Per Øystein Bentstuen	Akademikerforbundet

Arbeidsgruppe saman om ein betre kommune (2015)

Ina Smith-Meyer	Unio
May-Britt Heimsæter	Utdanningsforbundet
Nina-Merete Kristiansen	Norsk Sykepleierforbund
Kirsti Glad	Norsk Fysioterapeutforbund
Bjørn Halvorsen	Akademikerforbundet
Berit Førli	Norsk Ergoterapeutforbund

Arbeidsgruppe likestilling

Nora Sørensen

Anne Kathrine Blyverket

Nina-Merete Kristiansen

Mariann Helen Olsen

Liv Ova Graham

Else-Margrethe Husby

Ane Nyrud Dreyer

Berit Førli

Ingvild Osberg

Øivind Eriksen

Thor Eivind Halvorsen

Irja Anthi

Unio

Utdanningsforbundet

Norsk Sykepleierforbund

Forskerforbundet

Politiets Fellesforbund

Norsk Fysioterapeutforbund

Akademikerforbundet

Norsk Ergoterapeutforbund

Presteforeningen

Skatterevisorenes Forening

Norsk Radiografforbund

Norsk Fysioterapeutforbund

Arbeidsgruppe for helsepolitikk

Åshild Olaussen

Jo Cranner

Marianne Aars

Toril Laberg

Håkon Hjemly

Unio

Norsk Sykepleierforbund

Norsk Fysioterapeutforbund

Norsk Ergoterapeutforbund

Norsk Radiografforbund

Arbeidsgruppe for medlemsprodukter

Rolf Stangeland

Petter Solvang

Randi Moan Rüber

Kari-Lise Øymo

Joar Jensen

Heidi Bjørkedal

Vidar Rekve

Karl-Erik Tande Bjerkaas

Thor Eivind Halvorsen

Ane Nyrud Dreyer

Christian Fossum

Ole-Johs Huuse

Unio

Utdanningsforbundet

Norsk Sykepleierforbund

Norsk Sykepleierforbund

Forskerforbundet

Politiets Fellesforbund

Norsk Fysioterapeutforbund

Norsk Ergoterapeutforbund

Norsk Radiografforbund

Akademikerforbundet

Det norske maskinistforbund

Presteforeningen

Plattformgruppa (revidering av Unios politiske plattform) (2014–2015)

Ina Smith-Meyer

Unio

Arnhild Bie-Larsen

Utdanningsforbundet

Kari Tangen

Norsk Sykepleierforbund

Joar Flynn-Jensen

Forskerforbundet

Terje Tømmerås

Politiets Fellesforbund (til 01.08.15)

Tor Tvethaug

Norsk Fysioterapeutforbund (til 01.02.15)

Stortingsgata 2
0158 Oslo
sentralbord: 22 70 88 50
telefaks: 22 70 88 60
post@unio.no
www.unio.no

Unios medlemsforbund:

Utdanningsforbundet • Norsk Sykepleierforbund • Forskerforbundet
Politiets Fellesforbund • Norsk Fysioterapeutforbund • Det norske maskinistforbund • Akademikerforbundet
Norsk Ergoterapeutforbund • Norsk Radiografforbund • Presteforeningen
Skatterevisorenes Forening • Det Norske Diakonforbund